

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปริญญาานิพนธ์
ของ
อุไร จันทรสว่าง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

68609

h 48325

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ
ของ
อุไร จันทรสว่าง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2540

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตใน
โรงเรียน โดยคำนึงถึงขนาดโรงเรียนและระดับชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2539
จำนวน 1,527 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่
แบบสอบถามคุณภาพชีวิตในโรงเรียน จำนวน 55 ข้อ กำหนดน้ำหนักคะแนนไว้ 5 ระดับ
แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8669

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลการวิจัยว่า

1 การวิเคราะห์องค์ประกอบด้วย โปรแกรม SPSS/PC⁺ ปรากฏว่าคุณภาพชีวิตในโรงเรียน
มี 4 องค์ประกอบ คือ 1 ปฏิบัติต่อครู 2 ความพอใจโรงเรียน 3 ความมุ่งมั่นในการทำงาน
และ 4 ความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน

2 คะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง
แตกต่างกันกับ โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3 คะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน แยกตามระดับชั้น พบว่า
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

FACTOR ANALYSIS OF QUALITY OF SCHOOL LIFE OF STUDENTS IN
PRIMARY SCHOOLS IN CHANGWAT PHRA NAKORN SRI AYUTTHAYA

ABSTRACT

BY

URAI CHUNSAWANG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

May 1997

The purposes of this study were analyzed the factor of the Quality of School Life of Students in Primary Schools in Changwat Phra Nakorn Sri Ayutthaya, to compare the factor scores of the Quality of School Life between the sizes and levels of classes. The sample group consisted of 1,527 Pratom Suksa V and VI students of the academic year 1996 in Changwat Phra Nakorn Sri Ayutthaya. These students were drawn by the stratified random sampling technique. The instrument of this study consisted of 55 items of five aspects questionnaires which had the reliability at 0.8669.

The findings were as follows:

1. The data were analyzed by SPSS/PC⁺ Program, and there were four factors : 1) Reactions towards teachers ; 2) Satisfaction towards a school ; 3) Commitment towards classwork and 4) Happiness while staying in school.

2 The factor scores of the Quality of School Life of Students in the middle-sized schools were different from those of big and small schools significantly at .05. Among the factor scores of the Quality of School Life of Students in the big schools and small schools, there was no significant difference.

3. The factor scores of the Quality of School Life of Students of Pratom Suksa V and VI students were significantly different at .05.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

ประธาน

(รศ ดร บุญเชิด ปิญโญนนตพงษ์)

กรรมการ

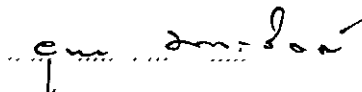
(อาจารย์ยุพา มานะจิตต์)

คณะกรรมการสอบ

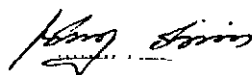
ประธาน

(รศ ดร บุญเชิด ปิญโญนนตพงษ์)

กรรมการ

(อาจารย์ยุพา มานะจิตต์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ เขาวนา ขวลิตร่าง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ อาจารย์ยุพา มานะจิตต์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เขาวนา ขวลิตรำรง ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้กรุณาตรวจแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์และนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณจันทนา เลือดกรุงศรี ดร.สุชุม มูลเมือง และคุณมิ่ง เทพครเมือง ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล คณะอาจารย์ ภารโรงโรงเรียนสมบุญสุบุญมี อาจารย์ชาติศรี สุวินทรากร ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการพิมพ์ การจัดทำแบบสอบถาม และแบ่งเบาความรับผิดชอบบางส่วน

ขอขอบคุณ คุณอุทัยวรรณ สายพัฒนะ คุณนิภาพร ยอดเมือง คุณพนิดา พุ่งเกียรตินำสุข และพี่น้องวัดผลภาคพิเศษ ที่มีส่วนช่วยให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณสมศักดิ์ จันทร์สว่าง เป็นอย่างสูง ที่ได้เสียสละเวลา ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่ บิดามารดา ตลอดจน ครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรม สั่งสอน ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย

อุไร จันทร์สว่าง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
การวิเคราะห์องค์ประกอบ	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ	6
แนวคิดและความหมายของคุณภาพชีวิต	8
องค์ประกอบและเครื่องบ่งชี้คุณภาพชีวิต	10
เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต	16
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	23
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..	24
ประชากร	24
กลุ่มตัวอย่าง	24
วิธีการดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิต	28
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	30
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	64
กลุ่มตัวอย่าง	64
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	64
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	77
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	86
ประวัติย่อผู้วิจัย	87

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียน ในการทดสอบครั้งที่ 1	25
2 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียน ในการทดสอบครั้งที่ 2	26
3 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียน ในการทดสอบครั้งที่ 3	27
4 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนองค์ประกอบของกลุ่มตัวอย่าง ในการทดสอบครั้งที่ 2	37
5 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบรายข้อ 55 ข้อ	38
6 จำนวนองค์ประกอบ ค่ารวมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม	40
7 เมตริกองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนแบบอโรthonอล	41
8 ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป ในองค์ประกอบเดียว	45
9 องค์ประกอบ 1 (ฏักิริยาต่อครู)	51
10 องค์ประกอบ 2 (ความพอใจโรงเรียน)	52
11 องค์ประกอบ 3 (ความมุ่งมั่นในการทำงาน)	52
12 องค์ประกอบ 4 (ความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน)	53
13 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนองค์ประกอบของกลุ่มตัวอย่าง ในการทดสอบครั้งที่ 3	54
14 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบรายข้อ 20 ข้อ	55
15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 1	56
16 ทดสอบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน ในองค์ประกอบที่ 1	57
17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 2	58
18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 3	59
19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 4	59
20 ทดสอบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน ในองค์ประกอบที่ 4	60

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน	61
22 ทดสอบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน ทุกองค์ประกอบ	62
23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้น	63
24 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ	84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงลำดับชั้นในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิต	28
2 ค่าไอเกนของคุณภาพชีวิตในโรงเรียน	50

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เจริญรุดหน้าไปมาก ทำให้ประเทศไทยเจริญตามไปด้วย การที่ประเทศไทยจะเจริญรุดหน้าไปนั้นจะต้องมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม การพัฒนาประเทศที่ถาวรที่สุดคือ การพัฒนาคน คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ที่จะต้องพัฒนาให้เต็มที่ เมื่อคนได้รับการพัฒนาจนมีคุณภาพสูงแล้ว เขาก็จะไปทำงานที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ และพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดี ดังนั้นประเทศจะพัฒนาได้ ก็ต้องมีคนที่พัฒนาแล้วเสียก่อน (อานวย สุวรรณศิริ 2527: 12) ซึ่งการพัฒนาคนที่มีคุณภาพต้องมีการพัฒนาให้รอบด้านดังความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนามนุษย์ใน 4 ด้าน คือ ด้านปัญญา ได้แก่ การรู้จักเหตุและผล สิ่งไม่ควรกระทำและไม่ควรกระทำบนพื้นฐานของความเป็นจริง รู้จักแก้ไขปัญหได้อย่างฉลาด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ รู้คุณค่าของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของสังคมไทย ด้านจิตใจ ได้แก่ มีความละเอียดต่อการกระทำผิด รู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติตามกรอบความถูกต้องที่พึงงาม มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ รู้จักพอ มีสมาธิและมีความอดทนหนักแน่น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่การงานและการดำรงชีพ ด้านร่างกาย ได้แก่ การมีร่างกายที่เจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย รู้จักดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของร่างกายทั้งของตนเองและครอบครัว และสามารถพัฒนาสมรรถภาพของร่างกายให้เหมาะสมกับงานอาชีพ ด้านสังคม ได้แก่ การมีพฤติกรรมทางสังคมที่พึงงามมีความสามารถ และทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สามารถธำรงรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่พึงงามของไทย ตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อผู้อื่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ดี (แผนการศึกษาแห่งชาติ 2539) การที่จะพัฒนาคนให้ได้ครบทั้ง 4 ด้านนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องจัดให้มีสถาบันที่จะเข้ามาดูแล รับผิดชอบ ซึ่งสถาบันดังกล่าวก็คือ โรงเรียน

ประเทศที่เจริญแล้วย่อมต้องมีโรงเรียน เพื่อใช้เป็นสถานที่ที่ให้การศึกษากับเยาวชนของชาติ ซึ่งเป็นการศึกษาในระบบ โรงเรียนในความเข้าใจในปัจจุบัน มีความหมายกว้างกว่าที่เคยนิยามกันมาว่า เป็นสถานที่ที่ครูและนักเรียนมาพบกัน และครูทำหน้าที่ให้การศึกษากับนักเรียนเท่านั้น แต่ยังมีความหมายครอบคลุมถึงองค์ประกอบสำคัญต่าง ๆ อีกมากมาย ที่สำคัญได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน บรรยากาศในโรงเรียน หลักสูตร และการจัดสภาพการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ทั้งยังเป็นแหล่งที่ช่วยเหลือหลอมการพัฒนา

บุคลิกภาพที่กลมกลืนให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ไม่มุ่งเฉพาะแต่การพัฒนาเด็กในด้านความรู้ และสติปัญญาเพียงด้านเดียวเท่านั้น (จรรยา สุวรรณทัต 2528 : 41) จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เรียน ทุกโรงเรียนย่อมปรารถนาให้นักเรียนของตนเองมีความสุข จึงตระหนักว่าการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี จะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้ หากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การจัดการของโรงเรียนเป็นไปด้วยดี โดยส่งเสริม สนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ให้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนนี้ จะช่วยชี้ให้เห็นว่านักเรียนยอมรับเป้าหมายของการศึกษา เข้าใจการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน แยกให้เห็นความแตกต่างของพฤติกรรมอิสระและไม่อิสระของนักเรียน และชี้ให้เห็นเจตคติต่อตนเองทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน นอกจากนี้งานที่ครูมอบหมายให้ทำต่าง ๆ เมื่อนักเรียนสนใจ และให้ความสำคัญต่อการทำงานในห้องเรียน ข้อเท็จจริง และหลักการทำงาน ก็ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเจตคติทางบวกต่อการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ (จอห์นสัน และ จอห์นสัน 1993 : 148) และนักเรียนจะศึกษาเล่าเรียนเต็มความรู้ความสามารถ มีความรักและเข้าใจตนเอง รู้สึกชื่นชมกับสิ่งรอบ ๆ ตัว และสร้างสรรค์สิ่งที่ดี ๆ ให้กับผู้อื่นและสังคม หากโรงเรียนมีการจัดการที่เหมาะสมในทุก ๆ ด้าน ดังที่กล่าวมาแล้วย่อมจะทำให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดี

การที่จะทราบว่าเด็กมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับใด จะต้องอาศัยเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความพอใจโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ซึ่งเกิดจากการได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน ความมุ่งมั่นในการทำงานหมายถึงความตั้งใจ รับผิดชอบในการทำงาน หรือโครงการต่าง ๆ ที่ครูได้มอบหมายให้นักเรียนทำในห้องเรียน และปฏิบัติต่อกัน หมายถึง พฤติกรรมและเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกัน (แอปสแตน์ และ แมคพาร์ทแลนด์ 1976 : 16)

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า โรงเรียน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน และในการที่จะทราบว่าเด็ก มีคุณภาพชีวิตที่ดีหรือไม่เพียงใดจะต้องมีเครื่องมือวัดโดยพยายามจัดสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมปัจจัยต่าง ๆ ที่เชื่อว่าเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เราเรียกว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจวิเคราะห์องค์ประกอบ คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน ในระดับประถมศึกษา เพราะการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นรากฐานอันสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชน และยังเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและปรับปรุงคุณภาพชีวิตในโรงเรียน อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประชากรให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 3 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้จะทำให้ทราบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนมีองค์ประกอบด้านใดบ้าง ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนของไทยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 381 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 18,230 คน

2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 1,527 คน โดยในการทดสอบครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 155 คน การทดสอบครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 772 คน และการทดสอบครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 600 คนซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้

ตอนที่ 1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน มีทั้งหมด 3 มิติย่อย คือ

- 1 ความพอใจโรงเรียน
- 2 ความมุ่งมั่นในการทำงาน
- 3 ปฏิบัติต่อครู

ตอนที่ 2 ตัวแปรที่ใช้ในการเปรียบเทียบ

1 ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 ขนาดโรงเรียน

1.2 ระดับชั้น

2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์ในการทดสอบครั้งที่ 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1 การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง วิธีการทางสถิติที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอกลุ่มของตัวแปรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นหมวดหมู่

2 คะแนนองค์ประกอบ หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดคุณภาพชีวิตในแต่ละองค์ประกอบ

3 คุณภาพชีวิตในโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรม ความรู้สึก และเจตคติของนักเรียนที่มีต่อครู โรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีผลต่อนักเรียนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การปรับตัวอยู่ในสังคมการวัดคุณภาพชีวิตในโรงเรียนโดยใช้แบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิตในโรงเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดแนวคิดของ แอปสเดนและ แมคพาร์ทแลนด์ (Epstein and McPartland 1976) ประกอบด้วย 3 มิติย่อย คือ

1 ความพอใจโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรม และ ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ซึ่งเกิดจากการได้รับประสบการณ์ในโรงเรียนทั้งทางสังคม และการจัดการต่าง ๆ ในโรงเรียน

2 ความมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง ความตั้งใจรับผิดชอบ ในการทำงาน หรือโครงการต่าง ๆ ที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำในห้องเรียน

3 ปฏิภานต่อครู หมายถึง พฤติกรรม และเจตคติของนักเรียนที่แสดงออกต่อครู

4 ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิปริญญาโทหรือสูงกว่าทางสาขาการวัดผลทางการศึกษา หรือจิตวิทยา จำนวน 5 ท่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอ
รายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบ
- 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ
- 3 แนวคิดและความหมายของคุณภาพชีวิต
- 4 องค์ประกอบและเครื่องบ่งชี้คุณภาพชีวิต
- 5 เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต
- 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในโรงเรียน

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ (มป ป 10-11) กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบยึดหลักที่ว่า ตัวแปรหรือข้อมูลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันนั้น สัมพันธ์กันเนื่องมาจากตัวแปรต่างๆ เหล่านี้มี องค์ประกอบร่วมกันอยู่ (Common Factor) สังเกตได้จากการจับกลุ่มของตัวแปร หรือค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนั้นสามารถใช้องค์ประกอบร่วมแทนตัวแปรกลุ่มนั้นได้ เป็นการลดจำนวนข้อมูลให้น้อยลง การจับกลุ่มของตัวแปรซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างกัน ของตัวแปร ทำให้ทราบถึงโครงสร้างและแบบแผนของข้อมูล ทำให้หาองค์ประกอบร่วมของตัวแปรได้ และสามารถหาน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวได้ ซึ่งค่าน้ำหนัก องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายได้ถึงความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบนั้น อันแสดงถึงขนาด (Magnitude) ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ

ดังนั้น การวิเคราะห์องค์ประกอบจึงเป็นวิธีการทางสถิติที่มีจุดหมายเพื่อเสนอชุดของตัวแปร หลาย ๆ ตัว ในรูปของตัวแปรสมมติ (Factor) ที่มีจำนวนน้อยลง การทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ มักจะทำใน 2 ลักษณะ คือ

- 1 ค้นหาว่ามีกี่องค์ประกอบ องค์ประกอบอะไรบ้าง (Exploratory)
- 2 ยืนยันหรือทดสอบสมมติฐานว่ามีองค์ประกอบนั้น ๆ ในคุณลักษณะ (Trait)

นั้นจริงหรือไม่ (Confirmatory)

ดังนั้นจุดมุ่งหมายและประโยชน์ในการวิเคราะห์องค์ประกอบคือ บรรยายเกี่ยวกับบริเขต (Domain) ที่ต้องการศึกษา เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา เพื่อจัดประเภทของ ตัวแปร วิเคราะห์ความสัมพันธ์ร่วม (Functional Relations) ระหว่างตัวแปร วิเคราะห์โครงสร้าง องค์ประกอบ (Factonal Strutures) ของตัวแปรที่เป็นเกณฑ์ และระบุตัวแปรที่จะเป็นประโยชน์ ในสมการถดถอย เป็นการพิสูจน์ข้อค้นพบของตัวเองกับผู้อื่นลดข้อมูลให้น้อยลงเพื่อให้ได้ลักษณะร่วม ที่ซ่อนอยู่ ใช้ในการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และช่วยในการสร้าง แบบวัดต่าง ๆ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เขาวน หับทิมทอง (2522) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 12 จำนวน 290 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็น แบบทดสอบวัดความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์มี 15 ฉบับ พบว่าองค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์มี 5 องค์ประกอบ และ นักเรียนชายมีความพร้อมทางการเรียนคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 05

เสริม ทศศรี (2522) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียน วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสงขลา จำนวน 253 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเรียน 12 ฉบับ พบว่า ความสามารถทางการเรียนวิทยาศาสตร์มี 3 องค์ประกอบ คือ ด้านทักษะ ในการนำไปใช้ ในการวิเคราะห์ปัญหา และในการแก้ปัญหาโดยการทดลอง และพบว่า นักเรียนหญิง มีความสามารถด้านทักษะในการนำเอาไปใช้สูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายมีความสามารถด้านการวิเคราะห์ปัญหาสูงกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงมีความสามารถด้านการแก้ปัญหาโดยการทดลองสูงกว่านักเรียนชาย

ลือชัย ชื่นอิม (2525) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบความสามารถด้านเหตุผล ของนักเรียนชั้นอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีจำนวน 247 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถด้านเหตุผลจำนวน 8 ฉบับ พบว่า นักเรียนชายมีความสามารถด้านเหตุผลในแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุภาพร เลหาสถิตย์ (2525) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติ ต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 800 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติ 7 ด้าน คือ ด้านครู

ด้านการเรียนการสอน ด้านการปกครอง ด้านกิจกรรม ด้านเพื่อน ด้านบริการ และด้านอาคารสถานที่ พบว่า ทศนคติของนักเรียน ที่มีต่อโรงเรียนทั้ง 7 ด้านนั้นวัดองค์ประกอบเดียวกัน และนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีทศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

สมนึก คูเมือง (2527) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 356 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม 56 สถานการณ์ พบว่า องค์ประกอบค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม มี 2 องค์ประกอบ คือ การประหยัดและออมสิ่งต่าง ๆ กับ ความสำนึกในคุณค่าของการประหยัดและออม

ประชา ผ่องใส (2530) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 887 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพความเป็นไทยแบบมาตราส่วนประมาณค่าพบว่า องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร มีบุคลิกภาพความเป็นไทยได้ 28 องค์ประกอบ นักเรียนชายมี 30 องค์ประกอบ นักเรียนหญิงมี 31 องค์ประกอบ นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมี 3 องค์ประกอบ นับถือศาสนาอิสลามมี 30 องค์ประกอบ บุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

อัจฉรา ลักขณาวสันต์ (2533) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของความสามัคคีใน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1,334 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 มาตรา พบว่า องค์ประกอบของความสามัคคีมี 8 องค์ประกอบ คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นผู้สร้างความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ รับผิดชอบ ต่อส่วนรวม เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ รักหมู่คณะมีใจหวังดีช่วยเหลือหมู่คณะ และไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา

นัสดา นาศรีเจริญสุข (2536) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบความเป็นนักอ่านที่ดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 924 คน เครื่องมือใช้ที่ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างเข้าใจ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบทดสอบวัดคุณลักษณะ ความเป็นนักอ่านที่ดี พบว่า องค์ประกอบความเป็นนักอ่านที่ดีมี 5 องค์ประกอบ คือ การเก็บรวบรวมสาระสำคัญจากการอ่าน มีเจตคติที่ดีในการอ่าน มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ จากการอ่าน มีลักษณะท่าทางที่ถูกต้องในการอ่าน และมีวิจารณญาณในการอ่าน

จุรศักดิ์ บุญฤทธิ์ (2536) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลัก พุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 870 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความสันโดษ พบว่า องค์ประกอบความสันโดษ มี 4 องค์ประกอบ คือ มีความพอใจตามได้ มีความพอใจตามกำลัง มีความพอใจตามสมควรแก่กำลัง และมีความพอใจตามสมควรแก่ฐานะ

สมกิจ กิจพูนวงศ์ (2539) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบทดสอบคุณภาพชีวิต จำนวน 78 ข้อ แต่ละข้อกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนไว้ 4 ระดับ แบบทดสอบมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9265 จากการวิจัย พบว่า จากการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ และหมุนแกนแบบอโรนอนอลวิธีแวกซ์ ได้องค์ประกอบ ที่ชัดเจน 7 องค์ประกอบ ได้ความแปรปรวนสะสมเท่ากับร้อยละ 44.5 ชื่อองค์ประกอบมีดังนี้ 1 บริการของชุมชน 2 บริการของรัฐ 3 สุขภาพ 4 บ้านและครอบครัว 5 ชีวิตการทำงาน 6 ความเชื่อและศาสนา 7 ทักษะเกี่ยวกับตนเอง มีจำนวนตัวแปร 54 ตัวแปร เมื่อทำการเปรียบเทียบ คะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิต ระหว่างครูเพศชายและเพศหญิง พบว่า คะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิต มิติบริการของชุมชน มิติสุขภาพ และมิติชีวิตการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคะแนนองค์ประกอบโดยรวมทุกมิติ พบว่า ครูเพศชายกับครูเพศหญิง มีคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนน องค์ประกอบของครูที่มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน กับครูที่มีสถานภาพโสด และอื่น ๆ พบว่า มิติ บริการของชุมชน มิติสุขภาพ มิติชีวิตการทำงาน และมิติทักษะเกี่ยวกับตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาคะแนนองค์ประกอบโดยรวมทุกมิติ พบว่า คะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของครูที่มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน กับครูที่มีสถานภาพโสด และอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวคิดและความหมายของคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิต [Quality of Life] เป็นคำที่ใช้กันแพร่หลาย ในช่วงระยะเวลาประมาณ สามทศวรรษที่ผ่านมา แต่ก็เป็นเรื่องที่คนทั่วไปให้ความสนใจกันมาช้านาน โดยคำเดิมที่มีการใช้ ในความหมายเดียวกันในสังคมไทย ก็คือ “กินดี อยู่ดี” หรือ “อยู่ดี มีสุข” ตรงกับภาษาอังกฤษ ว่า “well-being” ซึ่งหมายถึง ภาวะของการมีชีวิตที่ดี [good life] นักวิชาการได้ศึกษาและ ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต ดังนี้

ยุพา อุดมศักดิ์ (2516) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง คุณภาพในด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง และศาสนา

ชัชวาลย์ โอสถานนท์ (2518) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง คุณภาพในด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง การศาสนา ซึ่งมีค่าเทียบเคียง ไม่มีเกณฑ์แน่นอนตายตัว กล่าวคือ ทุกคนหรือทุกประเทศอาจกำหนดมาตรฐานต่างกันไปตามความต้องการ คุณภาพชีวิตอาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และภาวะ

จรรยา คุณมี (ม.ป.ป.) กล่าวถึง คุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิต ควรมีหลายทัศนะด้วยกัน ทั้งนี้ น่าจะขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป เพราะถ้าหากบุคคลใดก็ตามพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองซึ่งเป็นอยู่นั้น และสังคมยอมรับ ก็ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

สิปปนนท์ เกตุทัต (2518) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึงชีวิตที่มีความสุข ชีวิตที่สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ ทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคม และสามารถปรับธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมให้กับตนเอง โดยไม่เบียดเบียนธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสังคม

ลัดดา รัตกลีกร (2525) ให้ความหมายว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ความสมบูรณ์ทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และจะต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อฝึกอบรมตนเอง ช่วยตนเอง และมีส่วนร่วมในภารกิจของสังคม

นิพนธ์ คันธเสวี (2525) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิตคือระดับ การดำรงชีพของมนุษย์ ตามองค์ประกอบของชีวิต อันได้แก่ ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิด และจิตใจ

ชวน หลีกภัย (2526) กล่าวว่า คนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีควรเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ที่ดีหลาย ประการเช่น การรู้จักตนเอง ผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อม มีความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบของตน มีความสามารถในการประกอบอาชีพ มีพละกำลังสมบูรณ์ ยึดมั่นในคุณธรรม ศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคม มีความซื่อสัตย์ สุจริต ขยันหมั่นเพียร เสียสละ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศและมีส่วนร่วมในการปกครองระบบประชาธิปไตย

พัฒน์นิม กิตติพราภรณ์ (2531)กล่าวถึง คุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิตคือ ชีวิตที่มีความสุข ความสุขนี้เกิดได้จาก 1. ความสุขทางกาย หมายถึง การมีความเป็นอยู่ที่ดี เช่น มีที่อยู่อาศัยดี มีสุขภาพดี มีสาธารณูปโภค เช่น การคมนาคมดี มีสภาพแวดล้อมที่ดี เช่น น้ำ อากาศบริสุทธิ์ และ ยังรวมไปถึงการพักผ่อน และสันทนาการที่ดี 2 ความสุขทางใจ ได้มาจากการรู้จักความพอดี ความพึงพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความรัก ความอบอุ่น ความผูกพันในครอบครัว และเพื่อนมนุษย์ มีความอดทน เสียสละ และทำประโยชน์ให้กับสังคม

นิสาร์ตัน ศิลปเดช (2539) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุขสมบูรณ์ และมีคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์

ชาร์มา (Sharma 1975) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิตเป็น ความคิดรวบยอดที่ซับซ้อน (Complex) ที่เป็นทั้งความพึงพอใจ อันเกิดจากการได้รับการตอบสนอง ความต้องการทางด้านจิตใจ และในด้านสังคมในระดับจุลภาคและมหภาค

สต็อกเคิล (สุวรรณา เอี่ยมสุวัณณ์ , 2530 อ้างอิงมาจาก J O Stockdale) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตไม่ได้เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการกินดีอยู่ดีทางด้านวัตถุอย่างเดียว แม้ว่าปัจจัยในการครองชีพขั้นพื้นฐานนั้นมีความจำเป็นก็ตาม แต่คุณภาพชีวิตจะต้องประกอบด้วยสุขภาพทางจิต ความสามารถ ในทางสร้างสรรค์ ความมีศักดิ์ศรี การได้รับการยอมรับ การรู้สึกว่าเป็นที่รักของคนอื่น การปราศจากความกลัวและกังวลใจ

ยูเนสโก (UNESCO 1978) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิตเป็นการรู้สึกของการอยู่อย่างพอใจ (มีความสุข มีความพอใจ) ต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของชีวิต ที่มีส่วนสำคัญมากที่สุดของบุคคล

จากการศึกษาความหมายของคุณภาพชีวิต ซึ่งมีนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน ได้ศึกษาไว้ พอสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตหมายถึง การมีชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม มีปัจจัยทางด้านวัตถุที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การได้รับการยอมรับ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้กับสังคม

4. องค์ประกอบและเครื่องบ่งชี้คุณภาพชีวิต

องค์ประกอบและเครื่องบ่งชี้ถึงคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดว่า คุณภาพชีวิตที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอะไรบ้าง

ยูเนสโก (UNESCO 1981) ได้ชี้ให้เห็นว่า มีปัจจัยหลาย ๆ อย่าง ที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้คือ อาหาร สุขภาพอนามัยและโภชนาการ การศึกษา สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ที่อยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐาน การมีงานทำ ค่านิยม ศาสนา จริยธรรม กฎหมาย และปัจจัยทางจิตวิทยา

คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาชีวิตของประชาชนในชนบท (พชช) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท พ.ศ. 2535-2539 โดยใช้เครื่องมือวัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ที่กำหนดไว้มีอยู่ 9 ประการคือ

- 1 ประชาชนได้กินอาหารที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย
- 2 ประชาชนมีที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
- 3 ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต
- 4 ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 5 ประชาชนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีวิต
- 6 ครอบครัวสามารถควบคุมช่วงเวลา และจำนวนของการมีลูกได้ตามความต้องการ
- 7 ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่ และการกำหนดชีวิตของตนเองและ

ชุมชน

- 8 ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจของตนเองให้ดีขึ้น
- 9 ประชาชนมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายแพทย์อมร นนทสูตร (2526) กล่าวว่าคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น มีความหมายหรือขอบเขตเพียงใด อะไรเป็นองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อตอบคำถามข้อนี้จึงได้มีการกำหนด “ความต้องการขั้นพื้นฐาน” (Basic Need) ขึ้น ซึ่งอย่างน้อยควรจะประกอบถึง

- 1 อาหารและโภชนาการที่เหมาะสม
- 2 เครื่องนุ่งห่ม
- 3 ที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม
- 4 การดูแลอย่างง่ายสำหรับสุขภาพกายและจิต
- 5 การรักษาพื้นฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
- 6 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 7 บริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการประกอบอาชีพอย่างยุติธรรม

ออลเลน เค คอนโด [Allan K Kondo 1985] ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยของคุณภาพชีวิตว่า

ควรประกอบด้วย

ด้านร่างกาย(มาตรฐานการครองชีพ)	ด้านจิตใจอารมณ์	ด้านความคิด
อาหาร/โภชนาการ	ความรัก/เพื่อน	มีเสรีภาพในความเชื่อ
สุขภาพ	การสมรส/บุตร	มีเสรีภาพในการปฏิบัติ
ที่อยู่อาศัย	การขยายครอบครัว	ตามความเชื่อ
สิ่งแวดล้อม	การพักผ่อน/การใช้เวลาว่าง	
เครื่องบริโภค/ความสะดวกสบาย	ความพึงพอใจในอาชีพและความมั่นคง	
โรงเรียน	การศึกษา	
โรงพยาบาล/การบริการด้านการแพทย์ สถานภาพ		
น้ำ	ความมั่นคงในวัยสูงอายุ	
สุขภาพิบาล		
การขนส่ง		

องค์ประกอบและเครื่องบ่งชี้คุณภาพชีวิต ที่ได้รวบรวมมานี้ จะเห็นว่าการจำแนกองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่เป็นรูปธรรม เช่น ปัจจัย 4 และปัจจัยที่เป็นนามธรรม เช่น ความพึงพอใจต่อสภาพทางสังคม การมีเสรีภาพ อาจจะสามารถกล่าวได้ว่าคุณภาพชีวิตเป็นความคิดรวบยอดที่กว้างมาก ขึ้นอยู่กับการให้คุณค่าของแต่ละบุคคล ผู้ที่อยู่ในสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ย่อมให้ความหมายคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ดังนั้นการกำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตย่อมแตกต่างกันด้วย

5.เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต

แบบของเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต

1 มาตรฐานวัดคุณภาพชีวิตในโรงเรียน (The Quality of School Life Scale)

เครื่องมือนี้สร้างโดย แอปสเดนและแมคพาร์ทแลนด์ (Epstein and McPartland 1976)

มีชื่อเรียกสั้น ๆ ว่า QSL สร้างขึ้นเพื่อวัดคุณภาพชีวิตในโรงเรียน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนของรัฐแมรีแลนด์ จำนวน 4,266 คน แบ่งเป็นระดับการศึกษา 3 ระดับคือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการศึกษาครั้งนี้โดยการศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ บุคลิกภาพ พื้นฐานทางครอบครัว และข้อมูลทางด้านสังคม โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งมาจากกลุ่มเพื่อนและครู

มาตรวัดคุณภาพชีวิตในโรงเรียน QSL เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วย 3 มิติย่อย ได้แก่

1 ความพอใจโรงเรียน (Satisfaction with School SAT) มิตินี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ พฤติกรรม และความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถาม 5 ข้อ

2 ความมุ่งมั่นในการทำงาน (Commitment to Classwork COM) มิตินี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่องานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียน ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ

3 ปฏิกริยาต่อครู (Reactions to Teachers TCH) มิตินี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ พฤติกรรม และเจตคติของนักเรียนที่แสดงออกต่อครู เมื่อนักเรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 11 ข้อ

คำถามทั้งหมดนี้มีทั้งสถานการณ์ทางบวกและทางลบ มีรูปแบบในการตอบ 3 รูปแบบคือ

- 1 แบบถูก/ผิด (True/False)
- 2 แบบปรนัยเลือกตอบ (Multiple Choice)
- 3 แบบประมาณค่าห้าระดับ (Rating Scale)

ตัวอย่าง The Quality of School Life Scale

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกตอบใช่หรือไม่ใช่ เพียงข้อเดียวซึ่งตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1 ฉันชอบโรงเรียนมาก		
2 ฉันมักจะคอยนับเวลาว่าเมื่อไรจะหมดเวลาเรียน		
3 ฉันหวังว่าฉันจะได้เรียนกับครูคนเก่าในปีหน้า		
4 ครูส่วนใหญ่ต้องการให้ฉันทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่เขาต้องการ แต่มันไม่ใช่ความต้องการของฉันเลย		

แบบปรนัยเลือกตอบ

- 1 งานที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียน เป็นงานที่น่าสนใจทั้งนั้นเมื่อฉันลงมือทำ ฉันมักไม่อยากหยุด
- ก เป็นเช่นนี้บ่อย ๆ
 - ข ค่อนข้างบ่อย
 - ค ไม่ค่อยบ่อยนัก
 - ง ไม่เคยเลย

แบบประมาณค่าห้าระดับ

ข้อความ	เสมอ ๆ	บ่อย ๆ	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1 การทำงานในห้องเรียนทำให้ ยุ่งยาก และเสียเวลา					
2 ฉันไม่ต้องการไปโรงเรียน					

2 WHO Quality OF Life Instrument

องค์การอนามัยโลก โดยแผนกสุขภาพจิต ซึ่งมี ดร จอห์น ออร์ลีย์ เป็นผู้นำได้พัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต เรียกว่า WHO Quality OF Life Instrument เรียกย่อ ๆ ว่า WHOQOL เครื่องมือนี้จะประกอบขึ้นด้วยองค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิต 6 ด้านหลัก คือ

- 1 ด้านร่างกาย
- 2 ด้านจิตใจ
- 3 ด้านระดับความสนใจทางสังคม
- 4 ด้านระดับความเป็นอิสระ
- 5 ด้านสิ่งแวดล้อม
- 6 ด้านความเชื่อส่วนบุคคล

โดยเครื่องมือนี้พัฒนาขึ้นพร้อมๆกันอย่างกว้างขวางในขอบเขตของภาษาและวัฒนธรรมต่างๆทั่วโลก ศูนย์ภาคสนามในประเทศนั้น ๆ ได้รับการตั้งขึ้น เพื่อค้นหาระดับที่แตกต่างกันเชิงชีวิตความเป็นอยู่ บริการสุขภาพ และจุดอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับการวัดคุณภาพชีวิตและจะได้เปรียบเทียบแบบข้ามวัฒนธรรมและภาษาต่าง ๆ จากหลาย ๆ แห่ง

โครงสร้างของเครื่องมือได้มาจากการดำเนินการของศูนย์ภาคสนามทั่วโลก จากกระบวนการจัดทำที่พิจารณาทั้งในเรื่องของวัฒนธรรม และสำนวนภาษา คือมีข้อคำถามที่หลากหลายในเชิงธรรมชาติและในการจัดรูปแบบโครงสร้างของข้อคำถามต่าง ๆ จากนั้นจึงคัดกรองออกไปด้วยวิธีคำถาม-คำตอบสเกลฟอร์แมต [Question-response scales format] ซึ่งครอบคลุมสาระคุณภาพชีวิตและความตรงในเนื้อหา รวมทั้งความเที่ยงของข้อคำถามในวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้ครบถ้วน ตรงนี้จัดสเกลคำตอบเป็น 4 ชนิดคือ

1 สเกลคำตอบ ความเข้ม เป็นคำตอบที่หมายถึง ระดับ หรือ ความเข้มตามประสบการณ์ที่ได้รับ เช่น ระดับของความปวด ข้อคำถามอาจจะบอกความอดทนหรือความเข้มแข็งของพฤติกรรม ข้อสมมติฐานก็คือว่าประสบการณ์ที่เข้มข้นนั้น สัมพันธ์สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตอย่างไร

ตัวอย่างข้อคำถาม

คุณรู้สึกอึดอัดกับความปวด หรือ ความไม่สบายอย่างไร

ความวิตกกังวลจำกัดชีวิตประจำวันของคุณเพียงใด

โดยคำตอบเพื่อวัดความเข้มนั้น สเกลหลักห่วยท้ายคำตอบคือ “ไม่เลย” และ “อย่างยิ่ง” หรือ จำนวนสูงอย่างยิ่ง

2 สเกลคำตอบความจุ เป็นคำตอบที่หมายถึง ความจุของความรู้สึก ภาวะ หรือพฤติกรรม ข้อสมมติฐานก็คือว่า ความจุที่สมบูรณ์กว่าจะเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงที่ตรงกับคุณภาพชีวิต

ตัวอย่างข้อคำถาม

ท่านสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ดีเพียงใด

ท่านมั่นใจดีเพียงใดที่รู้สึกต่อผู้อื่น

สเกลห่วยท้ายคำตอบคือ “ไม่เลย” กับ “สมบูรณ์”

3 สเกลคำตอบความถี่ เป็นคำตอบที่หมายถึง จำนวน ความถี่ ตามธรรมดา หรือในอัตราภาวะ หรือพฤติกรรม ซึ่งกรอบของเวลามีความสำคัญกับคำตอบเหล่านั้นมีความถี่ที่หมายถึงความถี่ในห้วงเฉพาะเวลา ข้อสมมติฐานก็คือว่า จำนวนครั้งที่เกิดกับภาวะ หรือพฤติกรรมอันเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิต

ตัวอย่างข้อคำถาม

บ่อยครั้งเพียงใดที่คุณต้องทิ้งสิ่งของไว้โดยไม่ได้ทำเพราะความเหน็ดเหนื่อย

คุณมีความกังวลกับสุขภาพของคุณเพียงใด

สเกลห่วยท้ายคำตอบคือ “ไม่เคยเลย” กับ “เสมอ ๆ”

4 สเกลคำตอบเชิงประเมิน เป็นคำตอบของการวัดภาวะ ความจุหรือพฤติกรรม ข้อสมมติฐาน ซึ่ง การประเมินทางบวกมากเกินไปจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพชีวิตของผู้ตอบมากเกินไป

ตัวอย่างข้อคำถาม

คุณมีความสุขเพียงใดกับปริมาณสุราที่คุณดื่ม

ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในชีวิตคุณดีเพียงใด

ซึ่งสเกลประเมินใช้ได้หลายอย่าง สเกลหัว-ท้ายคำตอบ คือ “มีความสุขมาก” กับ “ไม่มีความสุขมาก” หรือ “ไม่พอใจมาก” และ “ดีมาก” กับ “แย่มาก”

คำบรรยายลักษณะแต่ละสเกลคำตอบ จะได้รับแต่ละศูนย์ภาคสนามต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบต่าง ๆ ที่จะตรงกับอัตราร้อยละ 25 ร้อยละ 50 ร้อยละ 75 ระหว่างสเกลหัวท้าย การให้น้ำหนักของแต่ละชาติ จะนำเข้าเครื่องคำนวณเพื่อจัด “ลำดับความสำคัญ” ของคุณภาพชีวิตในแต่ละวัฒนธรรมที่ต่างกัน

ประโยชน์ของเครื่องมือ WHOQOL

เครื่องมือนี้จะใช้ประโยชน์ได้มากในทางการแพทย์ จะช่วยแพทย์ตัดสินใจในเรื่องที่ผู้ป่วยมีความรู้สึกมากต่อโรคที่เขาเป็นอยู่และช่วยตัดสินใจในการให้การรักษาที่มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิต นอกจากนี้เครื่องมือที่ได้รับการพัฒนาข้ามวัฒนธรรมนี้จะช่วยให้ผู้ให้บริการ ผู้บริหาร และผู้ออกกฎหมายในเรื่องสุขภาพ มีความมั่นใจมากขึ้น

6.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต

สมหมาย วันสอน (2526) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชากรในสลัมกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าครัวเรือนทั้งหมดในชุมชนสลัม 156 แห่ง เครื่องมือที่ใช้โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสำรวจที่สร้างขึ้น ซึ่งได้ผลการวิจัยดังนี้

1 โครงสร้างด้านอายุและเพศของประชากร ประชากรทั้งหมด 29,004 หลังคาเรือน ประชากร 177,651 คน เป็นชาย 88,308 คน เป็นหญิง 89,343 คน พบว่า เป็นเด็กที่อายุ ต่ำกว่า 15 ปี 51,967 คน ประชากรวัยแรงงาน 117,106 คน สตรีในวัยเจริญพันธุ์ 49,584 คน วัยชรา 7,667 คน

2 สถานภาพสมรส มีประชากรชาย ร้อยละ 25.78 หญิง ร้อยละ 26.83 ที่มีสถานสมรสหรือแต่งงานและอยู่กินกับคู่สมรส ส่วนชายที่เป็นโสดมี ร้อยละ 19.28 หญิง 18.28 ในกรณีที่แยกกันอยู่

3 การนับถือศาสนา ประชากรร้อยละ 88.5 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 5.8 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 0.4 นับถือศาสนาคริสต์ และร้อยละ 0.2 นับถือศาสนาอื่น ๆ

4 การศึกษา ประชากรส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา ป.4 และต่ำกว่าถึง ร้อยละ 45.01

นอกจากนั้น ยังมีผู้ไม่ได้รับการศึกษา หรือไม่รู้หนังสือ ร้อยละ 3.4 ซึ่งนับว่ามีผู้ไม่รู้หนังสือค่อนข้างสูง

5 การประกอบอาชีพ ประชากรชายอายุ 11 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 18.21 รับราชการหรือทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 6.22 อยู่ระหว่างเป็นนักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 8.00 ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 4.24 ส่วนประชากรชายที่ว่างงาน ร้อยละ 2.64 ส่วนประชากรหญิงที่อายุ 11 ปีขึ้นไป ว่างงาน ร้อยละ 12.22 รับจ้างร้อยละ 11.96 อาชีพอิสระ ร้อยละ 7.83 รับราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 6.80 นักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 7.86

6 ระดับรายได้ เมื่อพิจารณารายได้ต่อเดือน พบว่า ประชากรร้อยละ 39.9 มีรายได้ อยู่ระหว่าง 1,001-3,000 บาท ร้อยละ 17.6 มีรายได้สูงกว่า 3,000 บาท และร้อยละ 9.4 มีรายได้ ต่ำกว่า 1,000 บาท

7 ภูมิลำเนาเดิม ประชากรร้อยละ 36.56 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 19.36 ย้ายมาจากภาคกลาง ร้อยละ 15.26 มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 12.42 มาจาก ภาคตะวันตก ร้อยละ 5.70 มาจากภาคเหนือและภาคใต้

8 ประวัติการอยู่ในชุมชนสลัม ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชากรร้อยละ 36.4 เคยมีประสบการณ์ในการอยู่ชุมชนสลัม ในเขตกรุงเทพมหานคร ก่อนที่จะมาอยู่ในชุมชนสลัมปัจจุบัน และร้อยละ 63.6 ไม่เคยอยู่ในชุมชนสลัมมาก่อน

9 ความร่วมมือและรูปแบบการให้ความร่วมมือ ในการพัฒนาชุมชนสลัม พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ ร้อยละ 46.7 แสดงความตั้งใจที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนสลัมของตน อย่างเต็มที่ ร้อยละ 44.0 ตั้งใจจะให้ความร่วมมือบ้างเป็นครั้งคราว ส่วนผู้ที่ให้ความร่วมมือในการ พัฒนาชุมชนยากหรืออาจไม่ให้ความร่วมมือเลย มีเพียงร้อยละ 4.4

10 ภาวะการวางแผนครอบครัว พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 44.0 กำลังใช้วิธีคุมกำเนิด วิธีใดวิธีหนึ่ง ร้อยละ 43.1 ไม่เคยใช้การคุมกำเนิดวิธีใดเลย ร้อยละ 12.9 เคยใช้วิธีคุมกำเนิด วิธีใดวิธีหนึ่งแต่ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว

อุทุมพร จามรมาน (2528) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญต่อค่าคุณภาพชีวิต เรียงตามลำดับความสำคัญมากที่สุด ถึงน้อยที่สุด คือ ทัศนคติต่อการมีชีวิตในกรุงเทพมหานคร การเป็นเจ้าของบริการของรัฐ สุขอนามัย อาชีพหลัก การแสวงหาความรู้ความบันเทิง อาชีพรอง ลักษณะความเป็นอยู่ นันทนาการ และการถือครองบ้าน และที่ดิน ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 10 ตัวนี้ มีค่าคุณภาพชีวิตที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นองค์ประกอบทั้งหมดนี้ ต่างมีความสำคัญต่อการวัดคุณภาพชีวิตที่ใกล้เคียงกัน

ศรีผ่อง จิตกรณกิจศิลป์ (2528) ได้ทำวิจัยเรื่องการรับรู้เรื่องคุณภาพชีวิตของ ผู้อาศัยอยู่ใน อาคารสงเคราะห์ของการเคหะแห่งชาติ เขตห้วยขวาง พบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดคุณภาพชีวิต

ขึ้นอยู่กับ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย รายได้ บริการทางสังคม ความมั่นคง และความก้าวหน้าในการทำงาน ชื่อเสียงเกียรติยศ สิทธิเสรีภาพ การศึกษา สังคมและสิ่งแวดล้อม ศาสนาและขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

จิตชัย สนั่นเสียง (2530) ได้ทำวิจัยเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขั้นต่ำของครูในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา จำนวน 450 คน พบว่า

1 ครูชายและครูหญิงมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขั้นต่ำตามองค์ประกอบที่บ่งถึง คุณภาพชีวิตทางด้านสมาชิกในครอบครัว รายได้ ที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัย ปริมาณอาหารหลัก หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 5 ตลอดจนเครื่องนุ่งห่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ แต่องค์ประกอบที่แสดงถึงคุณภาพชีวิตทางด้านอายุแรกสมรส จำนวนบุตร เครื่องนุ่งห่ม การศึกษา ปริมาณอาหารหลักหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2 ครูที่มีอายุต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขั้นต่ำ ตามองค์ประกอบที่บ่งถึง คุณภาพชีวิตด้านสมาชิกในครอบครัวที่อยู่อาศัย (ขนาดบ้านและพื้นที่) เครื่องนุ่งห่ม สุขภาพอนามัย อาหารหลักหมู่ที่ 1, 2, 3 และ 5 ไม่แตกต่างกัน แต่องค์ประกอบด้านการศึกษา อายุแรกสมรส จำนวนบุตร รายได้ ที่อยู่อาศัย (ราคาบ้าน) และอาหารหลักหมู่ที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3 ครูที่มีประสบการณ์ทางการสอนต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขั้นต่ำ ตามองค์ประกอบด้านอายุแรกสมรส การศึกษา ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม สุขภาพอนามัย อาหารหลัก หมู่ที่ 3, 4 และ 5 แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ แต่องค์ประกอบ ด้านการศึกษา รายได้ และที่อยู่อาศัย แตกต่างกันอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4 ครูโสดและครูที่สมรส มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขั้นต่ำด้าน จำนวนบุตร สมาชิก ในครอบครัว รายได้ การศึกษา ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และอาหารแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ แต่องค์ประกอบด้านอายุแรกสมรส เครื่องนุ่งห่ม และสุขภาพอนามัย แตกต่างกัน อย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขั้นต่ำ ด้านอายุแรกสมรส จำนวนบุตร สมาชิกในครอบครัว รายได้ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัย และอาหาร แตกต่างกันอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดลฤดี เนตรเจริญ(2531) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินบริบทของการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน ไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชนของครูระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2530 จำนวน 663 คน ผลการวิจัยพบว่า

1 ครูระดับประถมศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐาน เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน เกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน และการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา โดยส่วนรวม และแต่ละเรื่องในระดับปานกลาง

2 ครูที่มีเพศ และวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความจำเป็นพื้นฐาน เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน เกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน และการนำเกณฑ์ปฏิบัติ พื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชนไม่แตกต่างกัน

3 ครูที่มีอายุ ความรับผิดชอบในการสอนกลุ่มวิชาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐาน เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน เกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน และการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิตของเยาวชน และประชาชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 และ 01 ตามลำดับ

4 ครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังต่อการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน และประชาชนในระดับกลาง

5 ครูที่มีเพศ วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ทางการสอนต่างกัน มีความคาดหวังต่อการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชนโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6 ครูที่มีอายุ และความรับผิดชอบ ในการสอนกลุ่มวิชาต่างกัน มีความคาดหวังต่อการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและ ประชาชน โดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ.01 ตามลำดับ

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ (2533) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดอบรมการวางแผนชีวิตและอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยปิด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบและแบบสอบถาม พบว่า

1 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคตและวุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองแล้วพบว่า ทัศนคติในการกำหนดชะตาชีวิตของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคตและวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในต่างจังหวัดพบว่าทัศนคติในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคตและวุฒิภาวะทางอาชีพ

ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในต่างจังหวัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 , 05 และ 05 ตามลำดับ

3 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคตและวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในกรุงเทพมหานคร กับนักศึกษาในกลุ่มทดลองในต่างจังหวัดพบว่า ทัศนคติในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคตและวุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มทดลองในกรุงเทพมหานครและกลุ่มทดลอง ในต่างจังหวัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคต และวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาในกลุ่มทดลองของการทดสอบครั้งแรกและการทดสอบหลังการอบรมไปแล้ว 6 เดือน พบว่า กลุ่มทดลองในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวรรณี ไชยอำพร และสนิท สมัครการ (2534) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชาวเมืองกับชาวชนบท โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแน่นอน ศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 600 ราย เป็นผู้ที่อยู่ในกรุงเทพฯ 200 ราย แยกเป็นอยู่ในเขตชุมชนแออัด 100 ราย และนอกชุมชนแออัด 100 ราย และอยู่ใน 8 จังหวัดของภาคกลางอีก 400 ราย โดยอยู่ในเขตเทศบาล 200 ราย และอยู่ในชนบทนอกเขตเทศบาลอีก 200 ราย พบว่า คนไทยในกรุงเทพมหานครและจังหวัดภาคกลาง ส่วนมากมีความพึงพอใจในชีวิตของตนเอง มิติชีวิตที่แสดงความพึงพอใจสูงมากได้แก่ ครอบครัวตนเอง สังคม สุขภาพอนามัย ความเชื่อและศาสนา มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง ระหว่างกลุ่มที่อยู่ในเขตเมืองและชนบท เรื่องของการงานรวมทั้งรายได้ พบว่า ผู้ที่อยู่ในอาศัยในเขตชนบทและชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพฯ มีความพึงพอใจต่ำ แต่ผู้ที่ยอยู่นอกเขตชุมชนแออัดของกรุงเทพฯ และในเขตเทศบาลของจังหวัดภาคกลาง มีความพึงพอใจค่อนข้างสูง โดยรวมแล้วพอสรุปได้ว่าคนไทยส่วนมากทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดมีความพึงพอใจในสภาพชีวิตของตนปัจจุบัน

สุวรรณี พร้อมเพรียงชัย (2534) ได้ทำวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจเรื่องความจำเป็นพื้นฐาน และการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปใช้ในระดับประถมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน และสาขาวิชาที่ศึกษาอยู่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในความจำเป็นพื้นฐาน และมีการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูประจำการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความจำเป็นพื้นฐาน ในระดับสูงและต่ำ มีการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์ (2537) ได้นำเสนองานวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในกรุงเทพฯ โดยสำรวจข้อมูลไว้เมื่อปี 2536 สุ่มตัวอย่างจาก 36 เขต ทั่วกรุงเทพฯ รวม 1,000 ครอบครัว ๆ ละ 1 ราย ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์จะมีอายุ 20 ปีขึ้นไป และอยู่ในกรุงเทพฯ มาแล้วอย่างน้อย 5 ปี ได้ข้อสรุปในภาพรวมคนกรุงเทพฯ มีคุณภาพชีวิตที่ดี คือเป็นเจ้าของสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต พึงพอใจในการทำงาน มีความเกื้อกูลอาทรกันในครอบครัว เครียดน้อย ร้อยละ 60 เห็นว่า ชีวิตความเป็นอยู่ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน พึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในกรุงเทพฯ และต้องการจะอยู่ต่อไป แต่ส่วนที่ไม่ต้องการอยู่ เห็นว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ทำให้กรุงเทพฯ ไม่น่าอยู่

ส่วนในทางลบ ยังประสบปัญหาหลายด้าน คือปัญหามลภาวะ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อม คืออากาศเสียจากควันรถ เสียงดังจากรถ นอกจากนี้ร้อยละ 60 ไม่พึงพอใจบริการของรัฐ โดยให้ความเห็นว่า การศึกษาภาคบังคับของคนไทยยังไม่มีคุณภาพ การให้บริการในโรงพยาบาล สถานพยาบาลของรัฐยังไม่ดีพอ ขาดความอบอุ่นกับการดูแลของตำรวจและเห็นว่ากฎหมายไทยยังไม่มีความยุติธรรม

ศศิธร ธรรมารักษ์ (2539) ได้นำเสนอรายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยระบุว่า หลังจากที่เกิดภาวะเจริญพันธุ์และภาวะการตายของประชากรไทยลดลง อายุขัยเฉลี่ยของคนไทยยืนยาวขึ้น สัดส่วนของผู้สูงอายุวัย 60 ปีขึ้นไปช่วงสามะโน 30 ปีที่ผ่านมา เพิ่ม 3 เท่า ขณะที่ประชากรโดยรวมเพิ่มเพียง 2 เท่า ในปีสามะโน 2533 ประชากรผู้สูงอายุมีประมาณ 4 ล้านคน หรือร้อยละ 7.4 ของประชากรไทย ในกรุงเทพฯ มี 350,000 คน หรือร้อยละ 9 ของผู้สูงอายุทั่วประเทศ งานวิจัยนี้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะคือ การมีกิจกรรมทางสังคมเสมอมีผลต่อความพึงพอใจในชีวิต ความภาคภูมิใจและมีสุขภาพทั่วไปดี จึงควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมอยู่เสมอ หน่วยงานภาคต่าง ๆ ควรส่งเสริมกันจัดชมรมผู้สูงอายุ สมาชิกทุกคนควรให้เกียรติแก่ผู้สูงอายุในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวและในสังคม การมีเงินเพียงพอต่อการดำรงชีพและมีสุขภาพดี เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต การเร่งรัดกฎหมายประกันสังคมกรณีชราภาพจะเป็นอีกทางที่ทำให้ผู้สูงอายุมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ยังได้ข้อสรุปอีกว่า ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์คนชรา มีความภาคภูมิใจในชีวิตต่ำกว่าผู้ที่อยู่กับครอบครัว สถานสงเคราะห์จึงควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมมากขึ้น และแนวโน้มที่กำลังเกิดขึ้นคือการขยายตัวทางธุรกิจการดูแลผู้สูงอายุที่เล็งกลุ่มเป้าหมายที่มีฐานะและเรียกร้อยคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งมีรูปแบบต่าง ๆ เช่น บ้านพักตากอากาศ หรือเป็นโรงพยาบาล หรือผสมกัน หน่วยงานของรัฐควรติดตามด้านคุณภาพของบุคลากร โดยเฉพาะกรณีผู้ให้บริการจะเป็นผู้ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้

แมคแคนเนล และคณะ (McKannel and others 1983) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์ประกอบของการรับรู้คุณภาพชีวิต พบว่า ตัวบ่งชี้ทางสังคมของการรับรู้ภาวะความเป็นอยู่ดีจะมีลักษณะคล้ายกับเจตคติคือ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรู้สึกและรู้คิด โดยองค์ประกอบด้านความรู้สึกมี 2 ลักษณะคือ

- 1 ความรู้สึกที่ดีที่เป็นการตอบสนองทางด้านอารมณ์ในทางที่ดี เช่น การมีความสุข
- 2 ความรู้สึกที่ไม่ดี ที่เป็นการตอบสนองในทางที่ไม่ดี เช่น ความวิตกกังวล ความเครียด

มาร์คเลย์ และเบคเลย์ (Markley and Bagleys 1975) ได้ทำวิจัยเรื่องมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับคุณภาพชีวิต พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตแบ่งได้เป็น 6 ปัจจัยใหญ่ ๆ คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสุขภาพ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพ ทั้ง 6 ปัจจัยนี้ สามารถครอบคลุมระบบของสังคมได้ทั้งหมด

แอปสแตนและแมคพาร์ทแลนด์ (Epstein and McPartland 1976) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4266 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ ประกอบด้วยข้อคำถาม 27 ข้อ พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนประกอบด้วย 3 มิติย่อย คือ 1 ความพอใจโรงเรียน 2 ความมุ่งมั่นในการทำงาน 3 ปฏิบัติต่อครู

แฮดแดด (Haddad 1986) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในวิทยาลัยจอร์แดน โดยศึกษาถึงการรับรู้เกี่ยวกับปัจจัย 16 ประการที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต กลุ่มตัวอย่าง 300 คน พบว่า ปัจจัยทั้ง 16 ประการ กับคุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิต โดยนักศึกษาที่มีการรับรู้ว่าตนเองมีความพึงพอใจในเรื่องสุขภาพ รายได้ สัมพันธภาพในหมู่เพื่อน และสภาพชีวิตในครอบครัวของตน จะมีความพึงพอใจในชีวิตสูงกว่านักศึกษาที่รายงานตนเองว่ามีความพึงพอใจในเรื่องเหล่านั้นน้อยกว่า และความพึงพอใจในชีวิตครอบครัวของตนนั้นจะเป็นตัวพยากรณ์ที่มีค่าสูงสุดในการพยากรณ์ความพึงพอใจในชีวิตของนักศึกษาถึงร้อยละ 50 และนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกัน นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตส่วนใหญ่จะศึกษาคุณภาพชีวิตของคนกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ วัดคุณภาพชีวิตโดยวัดปริมาณวัตถุที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ว่ามีปริมาณเพียงพอหรือไม่ เพียงใด และอีกประเภทหนึ่งวัดคุณภาพชีวิตจากการรับรู้ของบุคคล โดยการวัดความพึงพอใจ ความรู้สึกของบุคคลทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ที่มีต่อความเป็นอยู่ของตนเองในด้านต่าง ๆ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีองค์ประกอบมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ
2. นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน มีคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 381 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 46 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 194 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 141 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 18,230 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สังกัดการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 1,527 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกจากประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ประมาณด้วยความเชื่อมั่นเกิน 95 เปอร์เซนต์ (Yamane 1967 886-887) และมีจำนวนเกิน 500 คน ตามหลักการวิเคราะห์หองศ์ประกอบ (สวสนา ประวาลพฤษ มปป 14) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 1,527 คน โดยในการทดสอบครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 155 คน การทดสอบครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 772 คน และการทดสอบครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 600 คน

ขั้นที่ 2 แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดเล็ก สุ่มโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของโรงเรียนในแต่ละขนาด เพื่อทำการทดสอบ ครั้งที่ 1 , 2 และ 3 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1 , 2 และ 3

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการทดสอบครั้งที่ 1

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	
		ป 5	ป 6
ใหญ่	วัดเจ้าเจ็ดใน	36	23
กลาง	วัดกลาง	18	12
	บ้านแถว	15	35
เล็ก	วัดรางจระเข้	6	10
รวม		75	80

ตาราง 2 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการทดสอบครั้งที่ 2

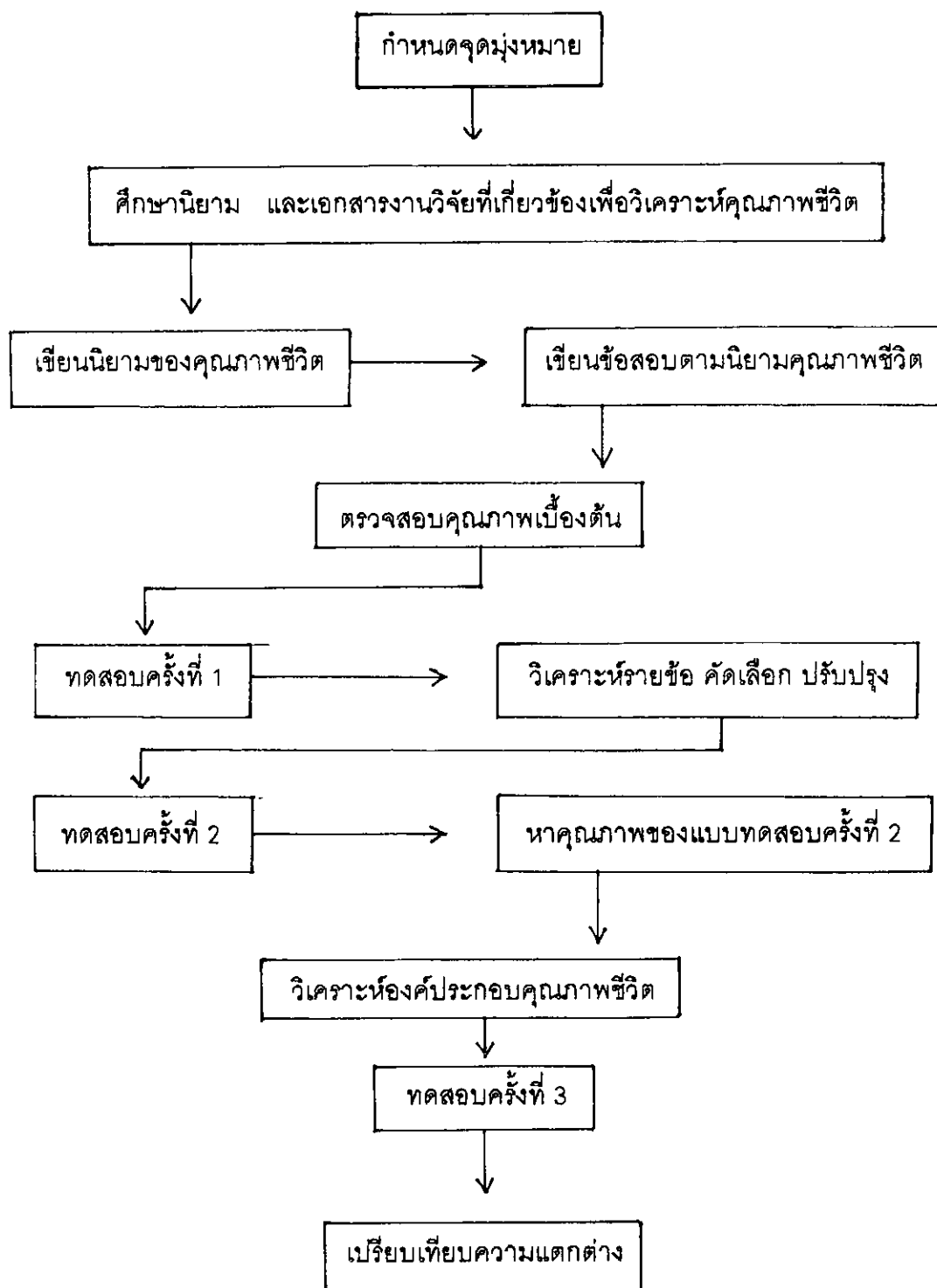
ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	
		ป 5	ป 6
ขนาดใหญ่	วัดลาดชิด	33	49
	รอยสีดี	36	38
ขนาดกลาง	วัดกระโตงทอง	30	31
	วัดสามกอ	19	23
	วัดตาลานใต้	26	15
	วัดทางหลวง	19	23
	วัดฤกษ์บุญมี	17	15
	วัดกระแซง	16	24
	อุบลพันธ์	26	20
	วัดกษัตราธิราช	33	22
	สุตินสหราษฎร์	23	26
	ปทุมวิทยาคาร	14	18
	วัดทรงกุศล	16	18
ขนาดเล็ก	วัดตาลานเหนือ	11	12
	วัดคอตัน	12	11
	วัดแก้วฟ้า	10	4
	วัดปากน้ำ	14	6
	บ้านหาดทราย	8	6
	วัดช้างทอง	11	11
	วัดโคกเสือ	7	5
	วัดกลางคลอง	5	9
รวม		386	386

ตาราง 3 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการทดสอบครั้งที่ 3

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	
		ป 5	ป 6
ขนาดใหญ่	หงส์ประสาทประสิทธิ์	28	28
	บ้านลำแดง	19	19
	วัดไชยภูมิ	28	29
ขนาดกลาง	วัดไม้ตราสมาชิการาม	20	20
	วัดช้างเหล็ก	15	15
	วัดสี่กุก	13	13
	วัดโพธิ์	15	15
	วัดโบสถ์	10	10
	นิมนวลอุทิศ	15	15
	วัดยมนาตามธรรม	20	20
	สุพรรณสนิทวงศ์พิทยา	15	15
	วัดสุธาโกชน์	14	14
	จรัสวิทยาคาร	13	13
ขนาดเล็ก	สินสังวาลย์อุทิศ	7	7
	บ้านโรงหลวง	8	10
	วัดกุฎีลาย	12	13
	วัดไก่อ๊ต้อย	8	8
	วัดท่าเลไทยโปรดสัตว์	10	12
	วัดนครโปรดสัตว์	6	6
	วัดบวรสิทธรรณ	8	8
	วัดหนองลำเจียก	8	8
	สมบุญศุภบุญมี	5	5
	รวม	297	303

วิธีดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบตามลำดับดังแสดงในภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 แสดงลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน

ในการดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนผู้วิจัยได้ ดำเนินการตามลำดับขั้น (ภาพประกอบ 1) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน

1.1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.2 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในโรงเรียน เพื่อในการสังเคราะห์ลักษณะของคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ว่ามีกี่ด้าน

3 เขียนข้อสอบตามลักษณะของคุณภาพชีวิต ในโรงเรียนในแต่ละด้าน

3.1 ลักษณะแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ตามลักษณะการสร้างแบบวัดของลิเครท และกำหนดน้ำหนักไว้ 5 ระดับให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับใดระดับหนึ่ง ซึ่งถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต 3 ด้าน โดยมีข้อความทั้งทางบวกและทางลบ ได้จำนวน 75 ข้อ

3.2 การให้คะแนนแต่ละข้อความ มีน้ำหนักตั้งแต่ 1-5 คะแนน ดังนี้

<u>ข้อความทางบวก</u>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5	คะแนน
	เห็นด้วย	ให้ 4	คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ให้ 3	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ให้ 2	คะแนน
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1	คะแนน

<u>ข้อความทางลบ</u>	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1	คะแนน
	เห็นด้วย	ให้ 2	คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ให้ 3	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ให้ 4	คะแนน
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5	คะแนน

4 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตในโรงเรียนด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ(Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ

5 การทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วจำนวน 55 ข้อไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียน จำนวน 155 คน

6 วิเคราะห์แบบสอบถามครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ t-test เพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือ ข้อสอบที่มีค่า t ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.1

7 การทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้จำนวน 55 ข้อจากการทดสอบ ครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียน จำนวน 772 คน

8 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

9 วิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ดังนี้

9.1 วิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+

9.2 คัดเลือกจำนวนองค์ประกอบที่มีค่าไอแกน (Eigen Values) เท่ากับ หรือมากกว่า 1

9.3 คัดเลือกข้อความที่มีค่าน้ำหนักบนองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับ หรือมากกว่า 0.30 และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องไม่น้อยกว่า 3 ตัวแปรขึ้นไป

10 การทดสอบครั้งที่ 3 นำแบบสอบถามเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ จากการทดสอบครั้งที่ 2 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 600 คน

11 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน และระดับชั้น ดังนี้

11.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนทุกคนในแต่ละกลุ่มที่ตอบแบบสอบถาม ในการทดสอบครั้งที่ 3

11.2 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบที่ได้จากข้อ 11.1 โดยพิจารณาว่านักเรียนกลุ่มใดมีคะแนนองค์ประกอบ สูงกว่า ก็แสดงว่า กลุ่มนั้นมีองค์ประกอบนั้นสูงกว่าอีกกลุ่มหนึ่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ความพอใจโรงเรียน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และปฏิกิริยาต่อครู จำนวน 55 ข้อ ดังตัวอย่าง

แบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิต

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นการศึกษเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในโรงเรียนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งในการตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีข้อถูกหรือผิด ผลการตอบแบบสอบถามไม่เป็นการบ่งชี้ถึงความคิด เลว รวมทั้งไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ตรงกับความรู้สึกรจริง ๆ ของนักเรียนให้มากที่สุด โดยพิจารณาข้อความในแต่ละข้อว่านักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับข้อความนั้น ๆ เห็นด้วยมาก น้อยเท่าใด แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่อง เห็นด้วยอย่างยิ่ง , เห็นด้วย , ไม่แน่ใจ , ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพียงช่องเดียวเท่านั้น คำตอบของนักเรียนจะถูกเก็บไว้เป็นความลับที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

1 แบบสอบถามด้านความพอใจโรงเรียน

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	ฉันอยากไปโรงเรียนทุกวัน					
2	กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน จัดขึ้นน่าสนใจ					

2 แบบสอบถามด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	งานในห้องเรียนเป็นงานที่ ยุ่งยากและทำให้เสียเวลา					
2	ฉันทำงานในห้องเรียนโดย ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย					

3 แบบสอบถามด้านปฏิกริยาต่อครู

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	ครูของฉันลำเอียง เลือกที่รัก มักที่ชัง					
2	ครูของฉันใจดี มีเมตตาต่อ นักเรียน					

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

- 1 ติดต่อประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ขอหนังสือราชการอำนวยความสะดวก ขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 2 นำหนังสือราชการที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาออกให้ ไปประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาแต่ละอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะมีหนังสือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 3 นำหนังสือราชการที่ผ่านการดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1, 2 แล้ว พร้อมแบบสอบถามที่ได้ จัดเตรียมไว้ ไปสอบกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยติดต่อโดยตรงกับผู้บริหาร ซึ่งในการทดสอบ ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเองทุกขั้นตอน
- 4 นำผลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ และทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. วิเคราะห์ข้อความเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้ t-test (Edward 1957 152-153) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

- เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม
- $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
- $\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
- S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง
- S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ
- n_1 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง
- n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (Cronbach 1951) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S^2} \right]$$

- เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
- n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
- S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
- S^2 แทน ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

4 วิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for Social Science Personal Computer Plus) สะกัดองค์ประกอบด้วยเทคนิคแกนสำคัญ (Principal Component Analysis PC) และใช้การหมุนแกนออร์โธกอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax Method) (นงลักษณ์ วิรัชชัย.2537:120-130)

5 ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536:84) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)s_1^2 + (n_2-1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

โดย $df = n_1 + n_2 - 2$

6. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่าสองกลุ่ม โดยใช้ F-test (ชูศรี วงศ์รัตนะ.2534:249)

$$F = MS_B / MS_w$$

เมื่อ MS_B คือ ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w คือ ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ตรวจสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Scheffé's test (ชูศรี วงศ์รัตนะ.2534:264)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
n_1	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง
n_2	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามเป็นรายข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t
PC	แทน	การสกัดตัวประกอบแบบเทคนิคแกนสำคัญ (Principal Component Analysis)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ F
SS	แทน	ผลรวมของส่วนเบี่ยงเบนกำลังสอง
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ขั้นของความอิสระ (degree of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 1 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
- 2 วิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 3 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาดโรงเรียน
- 4 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามระดับชั้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา [Alpha Coefficient , α] ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 8669
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วตรวจให้คะแนนโดยข้อความทางบวกจะให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ส่วนข้อความทางลบให้คะแนน 1, 2, 3, 4 และ 5 แล้วนำคะแนนที่ได้ มาคำนวณหาค่าสถิติตามลำดับดังนี้

 - 2.1 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน และระดับชั้น

ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S D
1 ขนาดโรงเรียน			
ใหญ่	165	3 7241	0 3240
กลาง	432	3 7716	0.3546
เล็ก	175	3 8242	0 3821
รวม	772	3 7734	0.3560
2 ระดับชั้น			
ป.5	384	3 7670	0 3526
ป.6	388	3.7796	0.3595
รวม	772	3 7734	0 3560

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า คะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนขนาดใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.7241 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 3242 โรงเรียนขนาดกลางมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3 7716 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 3546 โรงเรียนขนาดเล็กมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3 8242 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 3821 คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 3 7670 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 3526 คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 3 7796 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 3596 ส่วนคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมด เท่ากับ 3 7734 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 3560

2.2 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามรายข้อ

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามรายข้อ 55 ข้อ

ข้อ	$\bar{X}$	S D	ข้อ	$\bar{X}$	S D
1	3 6386	1 0817	29	4 2655	0 9029
2	4 2202	0 7729	30	3 9663	0 9316
3	3 5699	1 0883	31	3 9430	1 0234
4	3 8990	0 8997	32	3 9301	0 9812
5	4 2461	0 8440	33	3 3692	1 1801
6	4 1399	0 9060	34	4 1269	0 9136
7	3 8420	1 0529	35	3 4093	0 9215
8	4 2940	1 0327	36	3 2526	0 8878
9	4 0052	1 0148	37	3 3161	0 9074
10	3 7461	1 0636	38	3 1632	1 0595
11	4 2668	0 8696	39	3 9598	1 0349
12	4 1425	0 8555	40	3 8135	0 9302
13	3 4249	1 2787	41	4 2280	0 8672
14	3 5622	0 8939	42	3 7655	1 1550
15	3 1140	1 0852	43	3 9682	0 9124
16	4 0764	1 0087	44	3 4262	1 1313
17	3 8368	1 0991	45	3 3653	1 0810
18	4 0350	0 8462	46	3 7940	0 9679
19	3 8523	1 0232	47	4 0648	1 0024
20	3 9508	1 0007	48	3 5842	1 0921
21	3 6425	1 0764	49	4 0427	1 0323
22	3 3459	1 1324	50	4 0518	1 0224
23	3 8834	0 9374	51	3 4961	1 0858
24	3 5699	1 2472	52	3 4676	1 0464
25	3 6567	1 0900	53	3 3044	1 0272
26	3 7409	1 0377	54	3 5363	1 1558
27	3 7085	1 0042	55	3 8977	1 1314
28	3 7150	1 0908			

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนรายข้อคุณภาพชีวิตในโรงเรียน จากการทดสอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 55 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3 1140 ถึง 4 2940 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0 7729 ถึง 1 2787

2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าความร่วมกัน [Communalities] จำนวนองค์ประกอบ [Factor] ค่าไอเกน [Eigen Values] ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ [Factor Loading] ของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์จากเมตริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ [R] และสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ PC [Principal Component Analysis] และเพื่อให้การแปลความหมายของตัวแปรชัดเจนขึ้น จึงทำการหมุนแกนแบบออร์โธกอนอล [Orthogonal Rotation] โดยวิธีแวนิแมกซ์ [Varimax Method] ตั้งชื่อองค์ประกอบแล้วหาคะแนนองค์ประกอบตามลำดับดังนี้

2.3.1 จำนวนองค์ประกอบ ค่าร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม โดยวิเคราะห์จากเมตริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ [R] และสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ PC [Principal Component Analysis] ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนองค์ประกอบ ค่ารวมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน
ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่ารวมกัน	ค่าไอเกน	ร้อยละของความ แปรปรวน	ร้อยละของความ แปรปรวนสะสม
1	48445	7 25924	13.2	13.2
2	55230	3 03191	5.5	18.7
3	62790	2 29339	4.2	22.9
4	56536	1 79064	3.3	26.1
5	55282	1 41476	2.6	28.7
6	46702	1 39064	2.5	31.2
7	59064	1 35795	2.5	33.7
8	53215	1 30602	2.4	36.1
9	55917	1327025	2.3	38.4
10	56415	1 23543	2.2	40.6
11	41170	1 19423	2.2	42.8
12	54420	1 12774	2.1	44.9
13	57288	1 10405	2.0	46.9
14	46694	1 07865	2.0	48.8
15	52569	1 04722	1.9	50.7
16	51290	1 03141	1.9	52.6

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาค่าไอเกน [Eigen Values] ซึ่งเป็นผลรวมกำลังสองของสัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่าหนึ่ง มี 16 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาทั้ง 16 องค์ประกอบ ปรากฏว่า ความแปรปรวนสะสมทั้ง 16 องค์ประกอบเท่ากับ ร้อยละ 52.6 ของความแปรปรวนทั้งหมด

2.3.2 การหมุนแกนภายหลังการสกัดองค์ประกอบ โดยวิธีการหมุนแกนแบบออร์ทोगอนอล [Orthogonal Rotatuon] โดยวิธีแวนิแมกซ์ [Varimax Method] เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนขึ้น ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 เมตริกองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนแบบอโรทอนอล

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
X 1	00536	19879	- 01767	05609	08137	- 04752	14146	- 08670
X 2	11391	31120	03170	12417	08458	08911	- 00003	05594
X 3	10046	- 12989	- 02240	08586	- 06954	00897	- 02552	16171
X 4	02216	04966	- 03337	03349	07018	26607	00070	55068
X 5	07749	- 00582	04472	07047	10098	03792	03492	24204
X 6	06252	13071	19934	12595	- 05496	- 06679	21304	49369
X 7	00995	09550	- 01036	02466	08174	09113	- 03539	03681
X 8	13790	00678	02184	65463	09480	04849	17856	- 06128
X 9	06499	10946	06648	70661	02609	10521	04138	07858
X10	- 03571	03436	02245	58978	17890	- 05838	- 08566	24402
X11	09492	16307	06848	26601	- 14191	01150	03281	35466
X12	18040	11066	04322	18900	- 08124	16174	05762	15778
X13	05973	07253	08722	09828	- 01215	00899	- 09830	- 00073
X14	- 07938	48969	30551	- 12143	- 11902	03766	01066	23960
X15	- 06424	28168	21532	10518	28815	05069	29842	- 04891
X16	17951	- 10269	- 02460	22263	21547	- 02049	49162	07884
X17	15725	59655	21625	07276	- 14966	13212	- 03894	02444
X18	14279	18502	- 07718	- 03082	- 01400	04183	18972	05245
X19	09272	63226	06844	13915	19491	- 01051	13107	04730
X20	14672	60474	00609	05535	04229	09863	- 00784	03934
X21	09037	04863	20856	06228	05779	19504	- 08917	08098
X22	- 11197	08125	10339	11764	19862	15126	- 01472	- 07199
X23	10290	23395	14774	03640	01563	44382	- 11618	03913
X24	05098	00866	- 09205	10033	13788	01878	- 03878	00481
X25	01184	08078	- 00144	16282	11386	05510	15299	09819
X26	11272	04281	12178	14100	07385	50363	24485	15001
X27	- 05074	03542	- 05276	12297	16299	05733	65641	15021

ตาราง 7 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
X28	06438	-18274	10463	-11632	-04301	09783	31513	-11618
X29	19328	03474	07420	-03475	-05220	20259	58180	09815
X30	17265	08179	11871	01235	-01793	51899	13286	10314
X31	11357	11491	-03778	39927	06158	24727	15415	-11196
X32	16501	06579	-10294	30996	01623	20359	31098	-06707
X33	-07227	15809	11536	22163	19224	20212	14769	-16406
X34	14259	12490	14965	08545	02407	59910	12333	03185
X35	15733	21313	65178	05112	05567	16696	01018	00677
X36	04465	12285	74895	06213	00388	03470	01993	30578
X37	20297	09501	64280	-02561	-06292	12234	-01925	04008
X38	-19460	-13405	39519	01301	31779	06371	-04656	05280
X39	44937	00913	02406	-05026	14209	14245	07894	39226
X40	19592	09249	00044	-29773	27662	05919	15438	46816
X41	52733	09878	15365	12162	13670	19488	08127	18669
X42	28142	-03815	08404	07528	42293	04005	28003	00745
X43	45732	00126	26286	17442	03107	01694	15163	12151
X44	01832	06344	-03895	-01846	11865	00093	10098	00064
X45	06734	-05099	01321	09980	05035	01728	03016	02373
X46	40608	14163	31783	-02702	15939	-00588	05990	18948
X47	53286	-05844	00365	10854	01184	10279	16611	10676
X48	24016	-00181	-03172	03814	52122	09882	10830	02595
X49	69170	22776	03797	08188	07060	00129	00982	-03483
X50	57967	06304	11375	06031	18916	19888	-04451	02792
X51	10504	09486	-03072	09376	67870	02645	05116	00102
X52	07254	13091	04854	05799	13046	44910	-16612	12222
X53	08897	03444	-02514	06797	19360	-00440	03990	07186
X54	24457	-10245	05289	09908	45945	-06917	00761	05406
X55	40029	19816	16377	-08218	04487	05909	-02364	-03883

ตาราง 7 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	9	10	11	12	13	14	15	16
X 1	-02386	02806	62791	03431	05734	-02514	05891	02900
X 2	-03971	00679	25573	-17500	59443	00758	-02950	18851
X 3	12729	02944	69213	22192	07900	06363	-07219	-02175
X 4	05798	-08605	09365	-07626	30528	04053	-24423	-03690
X 5	-02732	-05979	-04562	10321	63896	-01598	19085	-07984
X 6	00239	11674	03652	-02165	22331	-13813	-00960	-09670
X 7	02514	-01566	02326	-05932	12937	05109	73361	-02533
X 8	06776	-00646	07821	00031	12025	-10443	03000	00888
X 9	01939	04021	05938	10277	-00049	-05101	-02588	01429
X10	24001	03428	07873	-01640	-01101	16051	05675	12925
X11	12281	08549	-16042	-02345	14055	125849	19526	-03832
X12	-07511	-00866	00803	16574	-02557	14683	30185	02630
X13	20969	06779	05241	09421	04152	04572	-04669	68608
X14	06327	11289	-00876	08405	01507	11120	03369	04523
X15	-09669	02175	15393	04416	01162	-29194	05203	29051
X16	05807	04305	09608	-17434	-13675	21262	-01185	-12786
X17	16315	02247	14089	04004	-03351	-15635	-02894	-02842
X18	-05503	-02016	02136	-01548	-02832	65257	06833	02237
X19	05093	-02096	-09933	-12659	11504	17672	-01992	08484
X20	-13600	00335	03180	08272	05990	16048	07474	03236
X21	11420	-09509	18017	01856	-05866	-12457	16488	00326
X22	06228	13650	33103	-15043	-02095	-01587	08737	09599
X23	16592	06043	07826	-18234	-21018	-02972	29542	-14799
X24	69326	02604	-08988	00573	02833	-09312	05130	13155
X25	61418	-04693	21870	-01619	-10998	07127	-07806	04123
X26	12515	00667	-00248	-17222	03251	-01054	-23259	-18855
X27	14725	10692	05075	15009	-06638	-01495	-00554	-02469

ตาราง 7 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	9	10	11	12	13	14	15	16
X28	27631	-04706	08697	-20278	29820	38421	10928	13797
X29	-08192	02969	00703	06476	23978	18175	07074	00415
X30	00665	02542	05966	06815	12051	13072	11366	11773
X31	34012	15496	06407	35029	09542	00676	05889	10218
X32	17084	15147	05951	34499	07887	04333	00304	06544
X33	34812	-03988	16396	28971	05366	-00625	12902	-06614
X34	07975	-00496	-11038	22856	05015	-10846	19074	05616
X35	-10238	-02293	-08093	09711	07727	-02589	-04242	19200
X36	-02403	00105	-00417	-16774	-01077	-01347	-03160	-02349
X37	01866	-05553	09244	02847	04665	-06041	05897	11464
X38	03934	24038	-01505	30869	-03965	27378	09413	04659
X39	08802	-00112	-02025	11809	03352	03191	04491	07760
X40	-06324	-03317	-02875	-05547	-04896	03066	02557	32293
X41	04781	-05869	-06181	02100	-09246	12251	-05193	18132
X42	16198	05991	06520	23948	02286	02171	09170	-12049
X43	-08543	-02709	20006	-03797	-17586	08509	25815	15208
X44	04852	79458	02959	06877	-00568	-06209	-03387	-00780
X45	-04852	81646	06006	-00365	-03689	03736	01769	06662
X46	05379	09971	-06686	11092	01886	25949	06581	-12482
X47	-05391	10188	-09319	-00262	17321	-02085	10368	27602
X48	11414	14577	14363	07596	01371	-20909	15839	-02255
X49	07470	06701	03316	05987	05987	-01719	-04794	-07237
X50	-06295	10841	15323	-00835	11588	04490	-00576	-08243
X51	07075	03224	-06242	04155	07643	05489	-02158	07306
X52	-27945	-03498	04549	00749	09096	34737	-20629	06685
X53	-04428	02119	12684	63052	-07296	-06478	-07756	08716
X54	20375	09871	17639	21771	13338	07981	-06259	-07874
X55	12748	03547	-10663	27407	26937	14385	-17603	-20057

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 7 แสดงให้เห็นต่าน้ำหนักองค์ประกอบในแต่ละตัวแปร
จำนวน 55 ตัวแปร มีจำนวนองค์ประกอบ 16 องค์ประกอบ

233 เมื่อพิจารณาตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบใด ใช้การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามเกณฑ์ คือเลือกตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 30 (โดยไม่พิจารณาว่าเป็นจำนวนบวกหรือจำนวนลบ) เลือกสายแถวและรายคอลัมน์ ตัวแปรใดมีน้ำหนักอยู่บนองค์ประกอบ มากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ จะเลือกน้ำหนักสูงสุดบนองค์ประกอบนั้น หากน้ำหนักองค์ประกอบนั้นมีค่าใกล้เคียงกันจะถูกตัดทิ้งไป ดังแสดงผลในตาราง 8

ตาราง 8 ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 03 ขึ้นไป ในองค์ประกอบเพียงองค์ประกอบเดียว

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
X 1								
X 2								
X 3								
X 4								55068
X 5								
X 6								49369
X 7								
X 8				65463				
X 9				70661				
X10				58978				
X11								35466
X12								52778
X13								
X14		48969						
X15								
X16							49162	
X17		59655						
X18								
X19		63226						
X20		60474						
X21		48863						
X22								

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
X23						44382		
X24								
X25								
X26						50363		
X27							65641	
X28								
X29							58180	
X30						51899		
X31								
X32								
X33								
X34						59910		
X35			65178					
X36			74895					
X37			64280					
X38			39519					
X39	44937							
X40								46816
X41	52733							
X42					42293			
X43	45732							
X44								
X45								
X46	40608							
X47	53286							
X48					52122			
X49	69170							
X50	57967							
X51					67870			
X52						44910		
X53								
X54								
X55								

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	9	10	11	12	13	14	15	16
X 1			62791					
X 2					59443			
X 3			69213					
X 4								
X 5					63896			
X 6								
X 7							73361	
X 8								
X 9								
X10								
X11								
X12								
X13								68608
X14								
X15								
X16								
X17								
X18						65257		
X19								
X20								
X21								
X22			33103					
X23								
X24	69326							
X25	61418							
X26								
X27								
X28								

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	9	10	11	12	13	14	15	16
X29								
X30								
X31								
X32								
X33	34812							
X34								
X35								
X36								
X37								
X38								
X39								
X40								
X41								
X42								
X43								
X44		79458						
X45		81646						
X46								
X47								
X48								
X49								
X50								
X51								
X52								
X53				63052				
X54								
X55								

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 8 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนแบบ
ออโรทอนอล โดยวิธีวารีแมกซ์ได้ตัวแปรที่อยู่ในเกณฑ์จำนวน 16 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบ 1 มี 7 ตัวแปร คือ ข้อ 39 ,41, 43 ,46, 47, 49 และ 50

องค์ประกอบ 2 มี 5 ตัวแปร คือ ข้อ 14 ,17, 19, 20 และ 21

องค์ประกอบ 3 มี 4 ตัวแปร คือ ข้อ 35, 36 ,37 และ 38

องค์ประกอบ 4 มี 3 ตัวแปร คือ ข้อ 8, 9 และ 10

องค์ประกอบ 5 มี 3 ตัวแปร คือ ข้อ 42, 48 และ 51

องค์ประกอบ 6 มี 5 ตัวแปร คือ ข้อ 23, 26, 30 ,34 และ 52

องค์ประกอบ 7 มี 3 ตัวแปร คือ ข้อ 16, 27 และ 29

องค์ประกอบ 8 มี 5 ตัวแปร คือ ข้อ 4 ,6 , 11 ,12 และ 40

องค์ประกอบ 9 มี 3 ตัวแปร คือ ข้อ 24, 25 และ 33

องค์ประกอบ 10 มี 2 ตัวแปร คือ ข้อ 44 และ 45

องค์ประกอบ 11 มี 3 ตัวแปร คือ ข้อ 1, 3 และ 22

องค์ประกอบ 12 มี 1 ตัวแปร คือ ข้อ 53

องค์ประกอบ 13 มี 2 ตัวแปร คือ ข้อ 2 และ 5

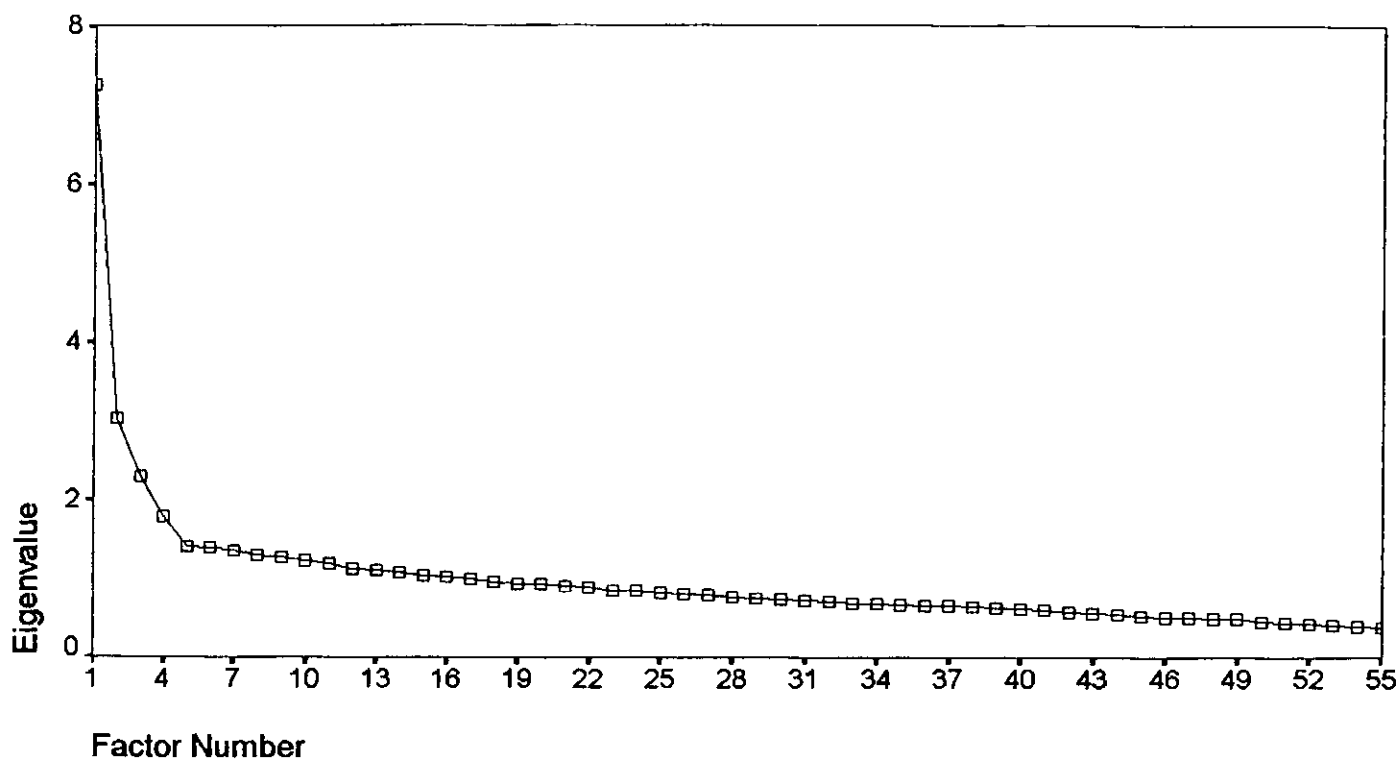
องค์ประกอบ 14 มี 1 ตัวแปร คือ ข้อ 18

องค์ประกอบ 15 มี 1 ตัวแปร คือ ข้อ 7

องค์ประกอบ 16 มี 1 ตัวแปร คือ ข้อ 13

ในการพิจารณากำหนดจำนวนองค์ประกอบจะต้องมีจำนวนตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป (อุทุมพร ทองอุไทย, 2532 , อ้างอิงมาจาก Comray , 1973) และจากการพิจารณาโดยใช้ Scree-test ดังแสดงในภาพประกอบ 2

Factor Scree Plot

ภาพประกอบ 2 ค่าไอเกนของคุณภาพชีวิตในโรงเรียน

ดังนั้นจึงมีจำนวนองค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1, 2, 3 และ 4 รวม 19 ตัวแปร

2 3 4 ตั้งชื่อองค์ประกอบ ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบตามที่วิเคราะห์ได้ชัดเจน

4 องค์ประกอบ ดังแสดงในตาราง 9 - 12

ตาราง 9 องค์ประกอบ 1 (ปฏิกริยาต่อครู)

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
39	ครูของฉันมีความรู้ดี ทั้งลึกซึ้งและกว้างขวาง	4494
41	ฉันเรียนได้ดีเพราะครูสอนให้ฉันเข้าใจ	5273
43	ฉันพอใจในคะแนนที่ครูให้ฉัน	4573
46	ครูของฉันมีอารมณ์ขัน ร่าเริง	4061
47	ครูของฉันยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำงานดี	5329
49	ครูของฉันเป็นกำลังใจให้แก่นักเรียนเสมอ	6917
50	ครูของฉันรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนเสมอ	5797
ค่าไอเกนเท่ากับ 7 25924		

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 9 องค์ประกอบ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 39 , 41 , 43, 46 , 47, 49 และ 50 รวม 7 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 4061 ถึง 6917 และค่าไอเกนเท่ากับ 7 25924 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ปฏิกริยาต่อครู

ตาราง 10 องค์ประกอบ 2 (ความพอใจโรงเรียน)

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
14	คนส่วนใหญ่จะชื่นชมโรงเรียนของฉัน	4897
17	นักเรียนในโรงเรียนมีความสามัคคีกัน	5966
19	บริเวณโรงเรียนของฉันร่มรื่นน่าอยู่	6323
20	ฉันได้เล่นกีฬาหลายอย่างเพราะโรงเรียนมีสถานที่เพียงพอ	6047
21	ฉันชอบโรงอาหารเพราะสะอาดและเป็นระเบียบ	4886
ค่าไอเกนเท่ากับ 3 03191		

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 10 องค์ประกอบ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 14 ,17, 19, 20 และ 21 รวม 5 ตัวแปรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 4886 ถึง 6323 และค่าไอเกนเท่ากับ 3 03191 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความพอใจโรงเรียน

ตาราง 11 องค์ประกอบ 3 (ความมุ่งมั่นในการทำงาน)

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
35	เมื่อฉันส่งงานฉันได้รับคำชมจากครูเสมอ	6518
36	ผลงานของฉันที่ส่งครูได้คะแนนมากเสมอ	7490
37	ครูมักจะยกย่องฉันในเรื่องของความพยายามทำงานดี	6428
38	งานของฉันที่ส่งครู มักจะถูกตำหนิว่าทำงานไม่เรียบร้อย	3952
ค่าไอเกนเท่ากับ 2 29339		

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 11 องค์ประกอบ 3 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 35, 36 ,37 และ 38 รวม 4 ตัวแปรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 3952 ถึง 7490 และค่าไอเกนเท่ากับ 2.29339 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความมุ่งมั่นในการทำงาน

ตาราง 12 องค์ประกอบ 4 (ความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน)

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนักองค์ประกอบ
8	การมาโรงเรียนเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย	6546
9	ฉันอยากอยู่ที่บ้านมากกว่าที่โรงเรียน	7066
10	ฉันรู้สึกขาดอิสระเมื่ออยู่ที่โรงเรียน	5898
ค่าไอเกนเท่ากับ 1 79064		

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 12 องค์ประกอบ 4 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 8 , 9 และ 10 รวม 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 5898 ถึง 7066 และค่าไอเกนเท่ากับ 1 79064 เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน

3 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีขนาดต่างกัน โดยใช้แบบสอบถาม ที่คัดเลือกตัวแปรหลังจากการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยโปรแกรม SPSS/PC⁺ จำนวนตัวแปร 19 ตัวแปร และเพิ่มเติมอีก 1 ตัวแปร รวมเป็น 20 ตัวแปร ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 600 คน และทำการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน
ของกลุ่มตัวอย่างจากการทดสอบครั้งที่ 3 ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง
จากการทดสอบครั้งที่ 3

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD
1 ขนาดโรงเรียน			
ใหญ่	151	3 8099	0 3872
กลาง	300	3 9495	0 3606
เล็ก	149	3 8326	0 4195
รวม	600	3 8853	0 3875
2 ระดับชั้น			
ป 5	297	3 2932	0 3534
ป 6	303	3 8482	0 4154
รวม	600	3 8853	0 3875

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่าคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการทดสอบครั้งที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3 8099 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 3872 โรงเรียนขนาดกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3 9495 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 3606 โรงเรียนขนาดเล็ก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3 8326 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 4195 คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 3 2932 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 3534 คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 3 8482 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 4154 ส่วนคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมด เท่ากับ 3 8853 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0 3875

3.2 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามรายข้อ ดังแสดงในตาราง 14 ,

ตาราง 14 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามรายข้อ 20 ข้อ

ข้อ	$\bar{X}$	SD	ข้อ	$\bar{X}$	SD.
1	4 4000	0 7217	11	3 2233	0 8090
2	4 4283	0 7805	12	3 3783	0 8640
3	4 0233	0 8626	13	2 9783	1 0048
4	3 7271	1 0308	14	4 1383	0 9543
5	3 7433	0 8691	15	4 3117	0 7930
6	3 6450	0 9750	16	4 0850	0 8420
7	4 0038	0 8182	17	3 9600	0 9255
8	4 0000	0 9495	18	4 1967	0 8461
9	3 5617	1 0808	19	4 2717	0 8281
10	3 3650	0 8658	20	4 2667	0 9401

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 14 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนรายข้อคุณภาพชีวิต
ในโรงเรียน จากการทดสอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2 9783
ถึง 4 4283 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0 7217 ถึง 1 0808

3.3 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีขนาดแตกต่างกัน
ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบโดย แยกตามคะแนนองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

3.3.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน
ของนักเรียน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในองค์ประกอบ 1 (ปฏิกิริยาต่อครู)
ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในองค์ประกอบ 1

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	5 8866	2 9433	10 7253*
ภายในกลุ่ม	597	163 8330	2744	
รวม	599	169 7196		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 15 พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ใน
โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในองค์ประกอบ 1
(ปฏิกิริยาต่อครู) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 เพื่อที่จะทราบว่า คุณภาพชีวิต
ในโรงเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใดบ้างที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่าง
รายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงไว้ในตาราง 16

ตาราง 16 ทดสอบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในองค์ประกอบที่ 1

ขนาดโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย)	ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก		
	$\bar{X}$	4 0388	4 2700 4 1246
ขนาดใหญ่	4 0388	-	*
ขนาดกลาง	4 2700	-	*
ขนาดเล็ก	4 1246	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 16 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันที่ละคู่แล้ว พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ด้านปฏิกิริยาต่อครู แตกต่างกับนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ กับขนาดเล็ก มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนด้านปฏิกิริยาต่อครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิต
ในโรงเรียนของนักเรียน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในองค์ประกอบ 2
(ความพอใจโรงเรียน) ดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในองค์ประกอบ 2

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1 6973	8486	2 9857
ภายในกลุ่ม	597	169 6905	2842	
รวม	599	171 3877		

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 17 พบว่าคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ใน
โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันคือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในองค์ประกอบที่ 2
(ความพอใจโรงเรียน) แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

3.3.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน
ของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในองค์ประกอบ 3 (ความมุ่งมั่นในการทำงาน)
ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในองค์ประกอบ 3

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	3353	1677	4050
ภายในกลุ่ม	597	247 1462	4140	
รวม	599	247 4815		

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 18 พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และ ขนาดเล็ก ในองค์ประกอบ 3 (ความมุ่งมั่นในการทำงาน) แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบ คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในองค์ประกอบ 4 (ความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน) ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในองค์ประกอบ 4

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4.7472	2 3736	5 6450*
ภายในกลุ่ม	597	251 0276	4205	
รวม	599	255.7748		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 19 พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในองค์ประกอบ 4 (ความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 เพื่อที่จะทราบว่าคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใดที่ต่างกันบ้าง จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ ดังเสนอไว้ในตาราง 20

ตาราง 20 ทดสอบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในองค์ประกอบ 4

ขนาดโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย)	ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก			
	$\bar{X}$	3 9735	4 1467	3 9642
ขนาดใหญ่	3 9735	-	*	-
ขนาดกลาง	4 1467		-	*
ขนาดเล็ก	3 9642			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 20 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันที่ละคู่แล้ว พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ด้านความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน แตกต่างกับนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ด้านความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน
ของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในทุกองค์ประกอบ ดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในทุกองค์ประกอบ

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2 7032	1 3516	8 6759*
ภายในกลุ่ม	597	93 0052	1558	
รวม	599	95 7084		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 21 พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ใน
โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันคือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในทุกองค์ประกอบ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 เพื่อที่จะทราบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียน
ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใดที่แตกต่างกันบ้าง จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี
ของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 22

ตาราง 22 ทดสอบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในทุกองค์ประกอบ

ขนาดโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย)	$\bar{X}$	ขนาดใหญ่ 3 8529	ขนาดกลาง 3 9995	ขนาดเล็ก 3 8806
ขนาดใหญ่	3 8529	-	*	-
ขนาดกลาง	3 9995		-	*
ขนาดเล็ก	3 8806			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 22 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันทั้ง 4 องค์ประกอบที่ละคู่แล้ว พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน แตกต่างกับนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ กับขนาดเล็ก มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบ โดยแยกตามคะแนนองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังแสดงในตาราง 23

ตาราง 23 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เรียนระดับ
ชั้นต่างกัน

องค์ประกอบ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 N=297		ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 N=303		t-test
	$\bar{X}$	S D	$\bar{X}$	S D	
องค์ประกอบ 1	4 1929	526	4 1589	539	78
องค์ประกอบ 2	3 9456	523	3 8416	542	2 39*
องค์ประกอบ 3	3 3805	621	3 2651	660	2 21*
องค์ประกอบ 4	4 0999	610	4 0165	692	1 57
รวม	3 9718	365	3 8951	428	2 36*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 23 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนน
องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 พบว่า
มีความแตกต่างกันในองค์ประกอบ 2 (ความพอใจโรงเรียน) องค์ประกอบ 3 (ความมุ่งมั่น
ในการทำงาน) และ รวมทุกองค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05
ส่วนองค์ประกอบ 1 (ปฏิภิรยาต่อครู) และองค์ประกอบ 4 (ความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน) แตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 3 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1,527 คน โดยในการทดสอบครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 155 คน ในการทดสอบครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 772 คน และในการทดสอบครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 600 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น [Stratified Random Sampling]

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่สร้างตามลักษณะการสร้างแบบเจตคติของลิเคิร์ท กำหนดน้ำหนักคะแนนไว้ 5 ระดับ จำนวน 55 ข้อ

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 1 ติดต่อประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เพื่อขอความอนุเคราะห์ขอหนังสือราชการอำนวยความสะดวก ขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2 นำหนังสือราชการที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาออกไปประสานงานกับ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแต่ละอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะมีหนังสือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3 นำหนังสือราชการที่ผ่านการดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1, 2 แล้ว พร้อมแบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้ไปส่งมอบกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยติดต่อโดยตรงกับผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งในการทดสอบผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเองทุกขั้นตอน

4 นำผลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ และทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2 วิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาดโรงเรียน

4 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามระดับชั้น

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เท่ากับ 0.8669

2 วิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปผลดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง 772 คน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.7734 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.3560

2.2 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถาม 55 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ระหว่าง 3.1140 ถึง 4.2940 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.7729 ถึง 1.2787

2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.3.1 ค่าร่วมกันของแต่ละตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง 0.4117 ถึง 0.62790 เมื่อพิจารณาค่าไอเกนที่มีค่ามากกว่า 1 ได้ 16 องค์ประกอบ โดยทั้ง 16 องค์ประกอบมีค่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับร้อยละ 52.6

2.3.2 คำนำน้าหนักองค์ประกอบ ภายหลังจากหมุนแกนแบบอโรทอนอล ผู้วิจัยได้คัดเลือกค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ .30 ขึ้นไป (โดยไม่พิจารณาว่าเป็นจำนวนบวกหรือจำนวนลบ) เลือกรายแถวและรายคอลัมน์ ตัวแปรใดมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่หลายองค์ประกอบ จะเลือกน้ำหนักสูงสุดบนองค์ประกอบนั้น หากน้ำหนักองค์ประกอบนั้นมีค่าใกล้เคียงกัน ตัดทิ้งไป และจำนวนองค์ประกอบจะต้องมีจำนวนตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป (อุทุมพร ทองอุไทย , 2532 อ้างอิงมาจาก Comray,1973) และจากการพิจารณาโดยใช้ Scree-test ดังนั้น จึงมีจำนวนองค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 4 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบ 1 มี 7 ตัวแปร คือ ข้อที่ 39, 41, 43, 46, 47, 49 และ 50

องค์ประกอบ 2 มี 5 ตัวแปร คือ ข้อที่ 14, 17, 19, 20 และ 21

องค์ประกอบ 3 มี 4 ตัวแปร คือ ข้อที่ 35, 36, 37 และ 38

องค์ประกอบ 4 มี 3 ตัวแปร คือ ข้อที่ 8, 9 และ 10

2.3.3 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบที่ชัดเจน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบ 1 ประกอบด้วยข้อความดังนี้

- ครูของฉันมีความรู้ดี ทั้งลึกซึ้งและกว้างขวาง
- ฉันเรียนได้ดีเพราะครูสอนให้ฉันเข้าใจ
- ฉันพอใจในคะแนนที่ครูให้ฉัน
- ครูของฉันมีอารมณ์ขัน ร่าเริง
- ครูของฉันยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำงานดี
- ครูของฉันเป็นกำลังใจให้แก่นักเรียนเสมอ
- ครูของฉันรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนเสมอ

ให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ปฏิภานต่อครู

องค์ประกอบ 2 ประกอบด้วยข้อความดังนี้

- คนส่วนใหญ่จะชื่นชมโรงเรียนของฉัน
- นักเรียนในโรงเรียนมีความสามัคคีกัน
- บริเวณโรงเรียนของฉันร่มรื่นน่าอยู่
- ฉันได้เล่นกีฬาหลายอย่างเพราะโรงเรียนมีสถานที่เพียงพอ
- ฉันชอบโรงอาหารเพราะสะอาดและเป็นระเบียบ

ให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความพอใจโรงเรียน

องค์ประกอบ 3 ประกอบด้วยข้อความดังนี้

- เมื่อฉันส่งงานฉันได้รับคำชมจากครูเสมอ
- ผลงานของฉันที่ส่งครูได้คะแนนมากเสมอ
- ครูมักจะยกย่องฉันในเรื่องของความพยายามทำงานดี
- งานของฉันที่ส่งครู มักจะถูกตำหนิว่าทำงานไม่เรียบร้อย

ให้ข้อองค์ประกอบนี้ว่า ความมุ่งมั่นในการทำงาน

องค์ประกอบ 4 ประกอบด้วยข้อความดังนี้

- การมาโรงเรียนเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย
- ฉันอยากอยู่ที่บ้านมากกว่าที่โรงเรียน
- ฉันรู้สึกขาดอิสระเมื่ออยู่ที่โรงเรียน

ให้ข้อองค์ประกอบนี้ว่า ความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน

3 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปผลดังนี้

3.1 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง 600 คน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.8853 คะแนน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.3875

3.2 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถาม 20 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ระหว่าง 2.9783 ถึง 4.4283 คะแนน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง 0.7217 ถึง 1.0808

3.3 การเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน ทั้ง 4 องค์ประกอบ สรุปผลดังนี้

3.3.1 นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ด้านปฏิภิกิริยาต่อครู แตกต่างกับกับนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนด้านปฏิภิกิริยาต่อครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.2 นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนด้านความพอใจโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.3 นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.4 นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ด้านความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน แตกต่างกับนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ด้านความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.5 คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดต่างกัน รวมทั้งองค์ประกอบ พบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4.1 คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ด้านปฏิภพการต่อครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ด้านความพอใจโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3 คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ด้านความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.5 คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 รวมทั้งองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียน พบว่า เมื่อทำการสกัดองค์ประกอบแล้ว มีจำนวนองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน มากกว่า 1 มีถึง 16 องค์ประกอบ ความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 52.6 % ของความแปรปรวนสะสมทั้งหมด จากหมุนแกนแบบอโรทอนอล แล้วคัดเลือกตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป พิจารณาโดยใช้ Scree-test และแต่ละองค์ประกอบต้องมีตัวแปรอย่างน้อย 3 ตัวแปร ปรากฏว่าได้องค์ประกอบที่ชัดเจน 4 องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ และเมื่อพิจารณาจำนวน

องค์ประกอบจะเห็นว่า มีจำนวนองค์ประกอบมากกว่าองค์ประกอบตามแนวคิดของแอปสแตนและแมคพาร์ทแลนด์ อยู่หนึ่งองค์ประกอบคือ องค์ประกอบความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน ส่วนองค์ประกอบที่ตรงกันคือ องค์ประกอบปฏิกิริยาต่อครู องค์ประกอบความพอใจโรงเรียน และองค์ประกอบความมุ่งมั่นในการทำงาน

2 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดต่างกัน

คะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนทุกองค์ประกอบแยกตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก พบว่า คะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกับกับ โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนแตกต่างกัน จากการพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน จะเห็นว่าโรงเรียนขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบสูงสุด รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ แสดงว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนสูงกว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กและนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่

3 เปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนแยกตามระดับชั้น

คะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในองค์ประกอบ 2 (ความพอใจโรงเรียน) องค์ประกอบ 3 (ความมุ่งมั่นในการทำงาน) และรวมทุกองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนองค์ประกอบ 1 (ปฏิกิริยาต่อครู) และองค์ประกอบ 4 (ความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน) แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า นักเรียนที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน มีคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตในโรงเรียนทุกองค์ประกอบสูงกว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อเสนอแนะ

1 ทางด้านการศึกษา

1.1 ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบว่า คุณภาพชีวิตในโรงเรียนมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบปฏิกิริยาต่อครู องค์ประกอบความพอใจโรงเรียน องค์ประกอบความมุ่งมั่นในการทำงาน และองค์ประกอบความสุขเมื่ออยู่โรงเรียน จึงควรนำองค์ประกอบเหล่านี้ไปพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของไทยต่อไป

2 ทางด้านการวิจัย

2.1 ควรมีการใช้แบบสอบถามคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กับนักเรียนในกลุ่มอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบว่า นักเรียนในกลุ่มนั้น ๆ มีคุณภาพชีวิตเป็นอย่างไร จะได้เป็นแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมคุณภาพชีวิตในโรงเรียนต่อไป

2.2 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ตามแนวคิดของแอปสแตนและแมคพาร์ทแลนด์ ดังนั้นในการศึกษาค้างต่อไป จึงควรศึกษาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนตามแนวคิดอื่น ๆ ด้วย

2.3 ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของคุณภาพชีวิตในโรงเรียน กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ผลการเรียนรู้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิติกร มีทรัพย์ “เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต,” สถาบันสุขภาพจิต, 2(3) ธันวาคม 2537
- จรัรัตน์ นันทยทวิกุล การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2538 อัดสำเนา
- จุรงค์ดี บุญฤทธิ์ การวิเคราะห์องค์ประกอบความสนใจ ตามหลักพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2536 อัดสำเนา
- เจริญ คุณมี “ประชากรศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต,” เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ม ป ป อัดสำเนา
- ชิดชัย สนั่นเสียง การรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขั้นต่ำของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์ ศศ ม กรุงเทพฯ , มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529 อัดสำเนา
- ชูศรี วงศ์รัตนะ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2534
- ดลฤดี เนตรเจริญ การประเมินบริบทการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชนของระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531 อัดสำเนา
- ดามพ์ สุขสุวรรณนท์ การวิเคราะห์องค์ประกอบแบบทดสอบทักษะบาสเกตบอล ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536 อัดสำเนา
- นางลักษณ์ วิรัชชัย ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LSREL) สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2537
- นวลศิริ เปาโรหิตย์, เวียม ศรีทอง และเน่งน้อย พัวพัฒนกุล “รูปแบบการจัดอบรมการวางแผนชีวิตและอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยปิดของรัฐ,” รวมคำแห่ง 14(3) 98-107 , 2534
- นิตดา นำศรีเจริญสุข การวิเคราะห์องค์ประกอบความเป็นนักอ่านที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2536 อัดสำเนา

- นิพนธ์ คันธเสวี คุณภาพกำลังคนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม กรุงเทพฯ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2528
- นิศารัตน์ ศิลปเดช "การรับรู้คุณภาพชีวิตและการปฏิบัติตน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของชุมชน
แออัด ในเขตธนบุรี," การวิจัยเพื่อพัฒนา, 24(88) 2539
- ประชา ผ่องใส การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
6 สังกัดกรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร , 2530 อัดสำเนา
- ประภา แทนนิล การทดลองสอนจิตวิทยาในชีวิตประจำวันเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529
อัดสำเนา
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ "เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต," สุขภาพ 13(52) ตุลาคม-ธันวาคม 2533
- ประสาร ทิพย์ธาดา การพัฒนาและการปรับตัวของวัยรุ่น แพทย์พิทยา , 2521
- พัฒน์นิ นิตติพราภรณ์ "นันทาทรคนะ ธุรกิจเพื่อคุณภาพชีวิต ของใคร," เศรษฐศาสตร์และบริหาร
ธุรกิจ 15(1) กรกฎาคม - ธันวาคม 2531
- ยุพา อุดมศักดิ์ "แนวความคิด หลักการ และวิธีการทางประชากรศาสตร์," เอกสารประกอบการ
ประชุมเรื่องบทบาทของสุขภาพ-ประชากรศึกษา ในการแก้ปัญหาประชากรและ
สาธารณสุข โครงการประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล , 2516
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536
- ลือชัย ชื่นอ้อม การวิเคราะห์องค์ประกอบความสามารถด้านเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาลในกรุงเทพ
มหานคร ปริญญาโท กศ ม.กรุงเทพฯ . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2525 อัดสำเนา
- ศศิธร ธรรมารักษ์ เดลินิวส์ 24 28, กรกฎาคม 2539
- ศรีผ่อง จิตกรณกิจศิลป์ การรับรู้เรื่องคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในอาคารสงเคราะห์ของการเคหะ
แห่งชาติ เขตห้วยขวาง วิทยานิพนธ์ ศศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528
อัดสำเนา
- สวาสนา ประวาลพุกษ์ คำบรรยายวิชาการวิเคราะห์องค์ประกอบ กรุงเทพฯ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม ป ป
- สมกิจ กิจพูนวงศ์ การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ปริญญาโท
กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2538 อัดสำเนา

สมนึก คู่เมือง. การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านประหยัดและออม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2527 อัดสำเนา

สมหมาย วันสอน "รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตของประชากรในสลัมกรุงเทพมหานคร," ประชากรศึกษา 10(1) 95-100, เมษายน 2527

สมฤทธิ์ อินทราทิพย์ แนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตและการแก้ปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชนเขตเมืองชั้นนอก ภาควิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา, 2529

สายสุรี จุติกุล "การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ช่วงชีวิตวัยเด็ก," การศึกษาแห่งชาติ 14(6) สิงหาคม - กันยายน 2523

ลีปนันท เกตุทัต "ระบบการศึกษาช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างไร," เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ ครั้งที่ 3 คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อัดสำเนา

สุชุม มูลเมือง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น วิทยานิพนธ์ ศศ ด กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539 อัดสำเนา

สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์ เดลินิวส์ 24 28, กรกฎาคม 2539

สุภาพร เลานสถิตย์ การวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2525. อัดสำเนา

สุวรรณา เขียมสุขวัฒน์ "คุณภาพชีวิต แนวความคิด ความหมาย และองค์ประกอบ," ข่าวสารวิจัยการศึกษา 10(6) สิงหาคม-กันยายน 2530

สุวรรณี พร้อมเพรียงชัย ความรู้ความเข้าใจเรื่องความจำเป็นพื้นฐานและการนำเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐานไปใช้ในระดับประถมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต จังหวัดบุรีรัมย์ ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534 อัดสำเนา

เสริม ทศศรี. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสามารถทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสงขลา ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518 อัดสำเนา

อมร นนทสูตร "ความต้องการพื้นฐานขั้นต่ำกับการพัฒนาสังคมระยะยาว," บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการพัฒนาคุณภาพของประชากร โรงแรมแกรนด์พาเลซ, 22-23 ตุลาคม 2526

อัจฉรา ลักษณะาสันต์ การวิเคราะห์องค์ประกอบของความสามัคคีในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปริญญาโท กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร , 2534 อัดสำเนา

อุทุมพร จามรมาน รายงานการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร กรุงเทพฯ
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528 อัดสำเนา

อำนวย สุวรรณศิริ "ครูกับการพัฒนาประเทศ," มิตรครู, 26(7) เมษายน 2527

Cronbach , Lee J Educational Psychological 2nd ed ,New York Harcourt, Brace, 1963

Edward, Allen L Techniques of Attitude Scale Construction New York Appleton-Century-
 Crofts, Inc , 1957

Epstein, J L ,and McPartland, J M " The concept and measurement of the quality of school
 life," American Educational Research Journal, 13 15-30 , 1976

Kondo, Allan, K "Population and the Qulity of Life ," Training in Poplation Education in the
Pacific Unesco, Bangkok

Haddad, Afaf Shukri. " Quality of Life of Jordanian College Student ," Dissertation Abstracts
International 47[6] 2025-A, December, 1986

Lindquist, E F Design and Analysis of Experiments in Psychology and ducationE Boston
 Houghton Mifflin, Co , 1956

Mc.Call,Chester Sampling and statistics handbook for research. Ames, Iowa The Iowa State
 University Press,1982

McKennell Aubrey C and others " Components of Perceived Life Quality," Journal of
Community Psychology vol 11[2] 1983.

Markley' O W and Bagleys, Marilyn, Minimum Standards for Quality of Life Menlo Park,
 California Stanford Research Institute, 1975

Sharma R C "Population and Social Economic Development," Population Inends, Resources
 and Environment Hand Book on Population New Delhi 1975

UNESCO Population Education in Asia a Source boo, Population Quality of Life Themes
Bangkok UNESCO Reginal office for Education in Asia 1974

William, L. J. and Annabel M. J. "Validity of the Quality of School Life Scale: A Primary and Second-Order Factor Analysis," Educational and Psychological Measurement 53:145-153, 1993

Winer, B. J. Statistical Principle in Experimental Design New York: McGraw-Hill, 1962

Yamane, Taro Statistics: An Introductory Analysis Harper International Edit [3rd], 1973

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามคุณภาพชีวิตในโรงเรียน

โรงเรียน.....ชั้น.....เพศ.....

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. การจัดกิจกรรมทำให้เกิดความวุ่นวายภายใน โรงเรียน					
2. กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นน่าสนใจ					
3. การจัดกิจกรรมทำให้ผลการเรียนลดลง					
4. เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรม ฉันจะเข้าไปมี ส่วนร่วม					
5. โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม					
6. โรงเรียนและฉันเป็นเสมือนเพื่อนที่ดีต่อกัน					
7. ฉันหยุดเรียนเมื่อฉัน ไม่สบายเท่านั้น					
8. การมาโรงเรียนเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย					
9. ฉันอยากอยู่ที่บ้านมากกว่าที่โรงเรียน					
10. ฉันรู้สึกขาดอิสระ เมื่ออยู่ที่โรงเรียน					
11. ฉันภูมิใจในประวัติอันดีงามของ โรงเรียน					
12. ฉันภูมิใจมากเมื่อได้สวมเครื่องแบบของ โรงเรียน					
13. ถ้าไม่จำเป็นฉันจะไม่สวมเครื่องแบบของ โรงเรียนเลย					
14. คนส่วนใหญ่จะชื่นชม โรงเรียนของฉัน					
15. เพื่อนในห้องมักจะมีความคิดเห็นขัดแย้ง กับฉันเสมอ					
16. ฉันไม่เคยพูดคุยกับเพื่อนที่อยู่ต่างห้อง กับฉันเลย					
17. นักเรียนใน โรงเรียนมีความสามัคคีกัน					
18. ฉันรู้จักนักเรียนใน โรงเรียนเป็นส่วนใหญ่					
19. บริเวณโรงเรียนของฉันร่มรื่นน่าอยู่					
20. ฉันได้เล่นกีฬาหลายอย่างเพราะ โรงเรียน มีสถานที่เพียงพอ					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
21.ฉันชอบโรงอาหารเพราะสะอาดและ เป็นระเบียบ					
22.ฉันไม่ชอบเข้าห้องน้ำของ โรงเรียนเลย เพราะไม่สะอาด					
23.ฉันใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ในการทำการบ้าน					
24.การทำการบ้านทำให้เวลาเล่นของฉันลดลง					
25.การทำการบ้านทำให้ฉันไม่มีเวลาพักผ่อน					
26. เมื่อครูมอบหมายงานฉันจะวางแผนการ ทำงานก่อนทุกครั้ง					
27. การวางแผนงานทำให้งานเสร็จช้า					
28. การวางแผนงานทำให้ฉันทำงานผิดพลาด บ่อยลง					
29. การวางแผนการทำงานทำให้งานสำเร็จ ด้วยดี					
30. เมื่อครูมอบหมายงานให้ฉันตั้งใจว่าจะต้อง ทำงานให้เสร็จทันเวลา					
31. งานในห้องเรียนเป็นงานที่ยุ่งยากน่าเบื่อ					
32. งานในห้องเรียนทำให้เสียเวลา					
33. ขณะทำงานในห้องเรียน ฉันมักจะดูนาฬิกา ว่าเมื่อไหร่จะหมดเวลา					
34. แม้ครูจะให้งานฉันมากฉันก็จะพยายามทำ ให้เสร็จให้ได้					
35. เมื่อฉันส่งงานฉันได้รับคำชมจากครูเสมอ					
36. ผลงานของฉันที่ส่งครูได้คะแนนมากเสมอ					
37. ครูมักจะยกย่องฉันในเรื่องของความ พยายามทำงานดี					
38. งานของฉันที่ส่งครู มักจะถูกตำหนิว่า ทำงานไม่เรียบร้อย					
39. ครูของฉันมีความรู้ดี ทั้งลึกซึ้งและ กว้างขวาง					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
40. ครูของฉันเป็นคนทันเหตุการณ์					
41. ฉันเรียนได้ดีเพราะครูสอนให้ฉันเข้าใจ					
42. ครูของฉันล้าเอียง เลือกที่รักมักที่ชัง					
43. ฉันพอใจในคะแนนที่ครูให้ฉัน					
44. เพื่อนของฉันไม่ตั้งใจเรียน แต่สอบได้คะแนนดี					
45. เพื่อนของฉันทำงานไม่เรียบร้อย แต่ได้คะแนนดี					
46. ครูของฉันมีอารมณ์ขัน ร่าเริง					
47. ครูของฉันยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำงานดี					
48. ครูของฉันสอนเร็วเกินไป ทำให้ฉัน ไม่เข้าใจบทเรียน					
49. ครูของฉันเป็นกำลังใจให้แก่นักเรียนเสมอ					
50. ครูของฉันรับฟังความคิดเห็นของ นักเรียนเสมอ					
51. ครูของฉันมักจะไม่พอใจ เมื่อนักเรียน แสดงความคิดเห็นคัดค้านกับครู					
52. ครูของฉันมักจะยกย่องชมเชยนักเรียนที่เสนอ ความคิด แปลก ๆ ใหม่ ๆ					
53. ครูของฉันมักจะไม่พอใจ เมื่อนักเรียนแสดง ความคิดเห็นไม่ตรงประเด็น					
54. ครูต้องการให้ฉันทำตามที่คุณครูบอก โดยไม่ให้ ฉันทำตามแนวทางของฉันเลย					
55. เมื่อจะปรับปรุงตกแต่งห้องเรียน ครูมักจะให้ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ออกแบบ ด้วยเสมอ					

โรงเรียน.....บ้าน.....

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. โรงเรียนและฉัน เป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน				
2. การมาโรงเรียนเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย				
3. ฉันอยากอยู่ที่บ้านมากกว่าที่โรงเรียน				
4. ฉันรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ที่โรงเรียน				
5. คนส่วนใหญ่จะขึ้นไม่โรงเรียนอย่างฉัน				
6. นักเรียนในโรงเรียนมีความฉลาดด้วยกัน				
7. บริเวณโรงเรียนของฉันร่มรื่นมาก				
8. ฉันได้เล่นกีฬาหลายอย่าง เพราะโรงเรียน มีสถานที่ให้เล่น				
9. ฉันชอบโรงอาหาร เพราะสะอาดและ เป็นระเบียบ				
10. เมื่อฉันส่งงานฉันได้รับคำชมจากครูเสมอ				
11. ผลงานของฉันที่ส่งครู ได้คะแนนดีมากเสมอ				
12. ครูมักจะหาของมาให้เรื่องความ พยายามทำงานดี				
13. งานของฉันที่ส่งครู มักจะถูกตำหนิ ทำงานไม่เรียบร้อย				
14. ครูของฉันมีความรู้ดี ทั้งลึกซึ้งและ กว้างขวาง				
15. ฉันเรียนได้ดี เพราะครูสอนให้ฉันเข้าใจ				
16. ฉันพอใจในคะแนนที่ครูให้ฉัน				
17. ครูของฉันมีอารมณ์ขัน ทำให้เรื่อง เรียนเป็นเรื่องขำขัน				
18. ครูของฉันยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำงานดี				
19. ครูของฉัน เป็นกำลังใจให้นักเรียนเสมอ				
20. ครูของฉันรับฟังความคิดเห็นของ นักเรียนเสมอ				

ภาคผนวก ข

คำอ่านจําแนกรายชื่อของแบบสอบถาม

ตาราง 24 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ

ข้อ	ข้อความ	t-test
1	การจัดกิจกรรมทำให้เกิดความวุ่นวายภายในโรงเรียน	14.86*
2	กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นน่าสนใจ	11.10*
3	การจัดกิจกรรมทำให้ผลการเรียนลดลง	15.94*
4	เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรม ฉันจะเข้าไปมีส่วนร่วม	15.89*
5	โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	12.78*
6	โรงเรียนและฉันเป็นเสมือนเพื่อนที่ดีต่อกัน	11.33*
7	ฉันหยุดโรงเรียนเมื่อฉันไม่สบายเท่านั้น	22.34*
8	การมาโรงเรียนเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย	11.65*
9	ฉันอยากอยู่ที่บ้านมากกว่าที่โรงเรียน	20.21*
10	ฉันรู้สึกขาดอิสระเมื่ออยู่ที่โรงเรียน	19.00*
11	ฉันภูมิใจในประวัติอันดีงามของโรงเรียน	11.96*
12	ฉันภูมิใจมากเมื่อได้สวมเครื่องแบบของโรงเรียน	19.63*
13	ถ้าไม่จำเป็นฉันจะไม่สวมเครื่องแบบของโรงเรียนเลย	25.46*
14	คนส่วนใหญ่จะชื่นชมโรงเรียนของฉัน	21.40*
15	เพื่อนในห้องมักจะมีความคิดเห็นขัดแย้งกับฉันเสมอ	16.94*
16	ฉันไม่เคยพูดคุยกับเพื่อนที่อยู่อีกต่างห้องกับฉันเลย	14.06*
17	นักเรียนในโรงเรียนมีความสามัคคีกัน	23.26*
18	ฉันรู้จักนักเรียนในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่	24.98*
19	บริเวณโรงเรียนของฉันร่มรื่นน่าอยู่	19.47*
20	ฉันได้เล่นกีฬาหลายอย่างเพราะโรงเรียนมีสถานที่เพียงพอ	21.03*
21	ฉันชอบโรงอาหารเพราะสะอาดและเป็นระเบียบ	23.26*
22	ฉันไม่ชอบเข้าห้องน้ำของโรงเรียนเลยเพราะไม่สะอาด	18.82*
23	ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำการบ้าน	28.93*
24	การทำการบ้านทำให้เวลาเล่นของฉันลดลง	30.54*
25	การทำการบ้านทำให้ฉันไม่มีเวลาพักผ่อน	24.97*
26	เมื่อครูมอบหมายงาน ฉันจะวางแผนการทำงานก่อนทุกครั้ง	21.85*
27	การวางแผนงานทำให้งานเสร็จช้า	19.84*
28	การวางแผนงานทำให้ฉันทำงานผิดพลาดน้อยลง	18.78*

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	t-test
29	การวางแผนการทำงานทำให้งานสำเร็จด้วยดี	12.51*
30	เมื่อครูมอบหมายงานให้ ฉันตั้งใจว่าจะต้องทำงานให้เสร็จทันเวลา	20.38*
31	งานในห้องเรียนเป็นงานที่ยุ่งยากน่าเบื่อ	13.60*
32	งานในห้องเรียนทำให้เสียเวลา	17.85*
33	ขณะทำงานในห้องเรียน ฉันมักจะดูนาฬิกาว่าเมื่อไหร่จะหมดเวลา	22.75*
34	แม้ครูจะให้งานฉันมาก ฉันก็จะพยายามทำให้เสร็จให้ได้	17.28*
35	เมื่อฉันส่งงานฉันได้รับคำชมจากครูเสมอ	17.41*
36	ผลงานของฉันที่ส่งครูได้คะแนนมากเสมอ	15.50*
37	ครูมักจะยกย่องฉันในเรื่องของความพยายามทำงานดี	16.27*
38	งานของฉันที่ส่งครู มักจะถูกตำหนิว่าทำงานไม่เรียบร้อย	17.67*
39	ครูของฉันมีความรู้ดี ทั้งลึกซึ้งและกว้างขวาง	23.30*
40	ครูของฉันเป็นคนทันเหตุการณ์	31.22*
41	ฉันเรียนได้ดีเพราะครูสอนให้ฉันเข้าใจ	13.20*
42	ครูของฉันลำเอียง เลือกที่รักมากกว่า	22.84*
43	ฉันพอใจในคะแนนที่ครูให้ฉัน	20.97*
44	เพื่อนของฉันไม่ตั้งใจเรียน แต่สอบได้คะแนนดี	17.01*
45	เพื่อนของฉันทำงานไม่เรียบร้อย แต่ได้คะแนนดี	17.84*
46	ครูของฉันมีอารมณ์ขัน ร่าเริง	23.26*
47	ครูของฉันยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำงานดี	15.92*
48	ครูของฉันสอนเร็วเกินไป ทำให้ฉันไม่เข้าใจบทเรียน	19.89*
49	ครูของฉันเป็นกำลังใจให้แก่นักเรียนเสมอ	20.71*
50	ครูของฉันรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนเสมอ	16.62*
51	ครูของฉันมักจะไม่พอใจ เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็นคัดค้านครู	18.08*
52	ครูของฉันมักจะยกย่องชมเชยนักเรียนที่เสนอความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ	18.16*
53	ครูของฉันมักจะไม่พอใจ เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็นไม่ตรงประเด็น	16.13*
54	ครูต้องการให้ฉันทำตามทีครูบอกโดยไม่ให้ฉันทำตามแนวทางของฉันเลย	22.23*
55	เมื่อจะปรับปรุงตกแต่งห้องเรียน ครูมักจะให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ออกแบบ ด้วยเสมอ	17.51*

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รศ ดร ชานววิทย์ เทียมบุญประเสริฐ	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ นิภา ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ พวงรัตน์ ทวีรัตน์	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ วิญญา วิชาลาภรณ์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ อัจฉรา สุขารมณ	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางอุไร ชื่อสกุล จันทร์สว่าง

เกิดวันที่ 15 เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช 2504

สถานที่เกิด อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่อยู่ปัจจุบัน 48/4 หมู่ 5 ตำบลบางนมโค อำเภอเสนา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนสมบุญสุภบุญมี ตำบลลาดงา อำเภอเสนา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประวัติการศึกษา

พ ศ 2521 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยา

พ ศ 2523 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม

พ ศ 2525 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป
วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา

พ ศ 2527 การศึกษามัธยมศึกษา (กศ บ) วิชาเอกเคมี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ ศ 2540 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ ม) วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร